

Årsrapport for Rettshjelpsentralen 2023

Av: Avdelingsleder Hege Levin og juridisk rådgiver Susana Løveid

**Kirkens Bymisjon,
Rettshjelpsentralen**

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Historikk og rettshjelpsmodell.....	2
1.2 Rettshjelpsentralens formål	4
1.3 Hvem oppfyller vilkåret om begrenset økonomi?	5
1.4 Preventive hensyn.....	6
1.5 Fra prosjekt til fast drift og faste ansatte.....	6
2. Statlig fri rettshjelp	7
3. Fyller Rettshjelpsentralen et udekket behov for rettshjelp?.....	7
4. Rettshjelpsentralen 2023	8
4.1 Bemanning, antall saker, antall frivillighetstimer.....	8
4.2 Saksbehandling	10
4.2.1 Saksområder og tendenser i 2023	10
4.2.2 Henvisninger fra Rettshjelpsentralen	28
4.2.3 Henvisninger til Rettshjelpsentralen	29
5. Profilering og synlighet	30
5.1 Hjemmeside og sosiale medier	31
5.2 Arrangementer, seminarer, media og markeringer	33
6. Samarbeid med advokatfirmaer	36
7. Rettspolitik	38
7.1 Innspill til politikere eller andre	38
7.2 Rettshjelpsalliansen.....	40
7.3 Innlegg på bloggen til Rettspolitisk forening.....	42
7.4 Forvaringsprosjektet	43

1. Innledning

1.1 Historikk og rettshjelpsmodell

Rettshjelpsentralen har vært et tiltak i Kirkens Bymisjon siden 1998. Frem til 2013 var det saksmottak på sentralen en onsdag i måneden. Fra 2013 ble tiltaket utvidet til å ha saksmottak hver onsdag. Rettshjelpsentralen er lokalisert i Oslo, i Louises gate 30 på St.Hanshaugen Frivilligsentral.

Rettshjelpsentralen tilbyr gratis rettshjelp til mennesker i hele Norge med begrenset økonomi. Det er ingen andre vilkår for å motta rettshjelp på sentralen. Dette gjør tiltaket unikt, da de fleste andre juridiske tiltak i Norge enten er knyttet opp mot faste inntektsgrenser, bistår bestemte målgrupper, bistår innen enkelte rettsområder eller drives av jusstudenter. Vi opplever stor pågang av saker, hvilket viser at det er stort behov for tiltaket vårt. Se nærmere under.

Det er kun ferdig utdannede jurister og advokater som gir rettshjelp på sentralen. Vi mener at dette gir den beste garantien for at rettshjelpen som ytes er av god kvalitet. Videre kan ferdigutdannede jurister jobbe selvstendig uten behov for faglig oppfølging i hver enkelt sak, hvilket gjør at vi kan ta imot et stort antall klienter.

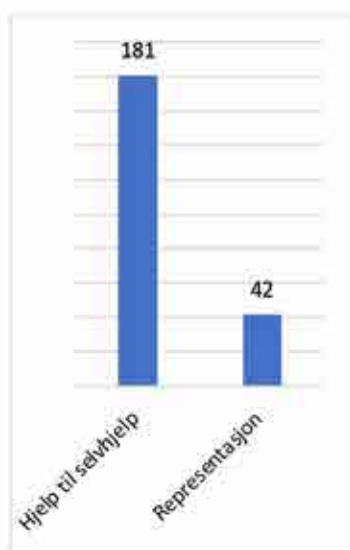
Vi bistår innen alle rettsområder unntagen skatterett og prosedyre. Årsaken til at vi ikke bistår med disse rettsområdene, er at de krever ekstra tid og kompetanse. Vi rekrutterer jurister og advokater med ulik erfaringsbakgrunn for å kunne bistå innen alle rettsområder.

Rettshjelpsentralen har saksmottak på onsdager mellom kl.17 og kl.19. De frivillige juristene inngår i en turnusordning. I 2023 har vi tatt inn flere nye frivillige, samtidig som noen av de faste frivillige har gått ut av den vanlige turnusordningen og startet som rådgivere for de andre frivillige.

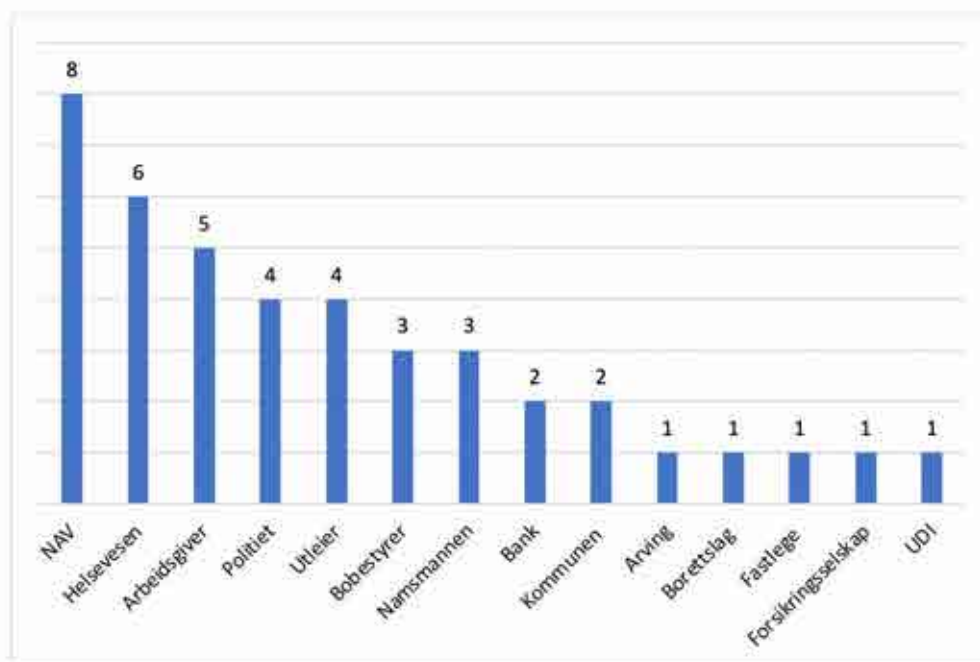
Utgangspunktet til Rettshjelpsentralen er å gi hjelp til selvhjelp. Klientene gis informasjon, råd og bistand som gjør dem i stand til å hjelpe seg selv videre i saken sin. Årsaken til at vi i utgangspunktet kun gir hjelp til selvhjelp, er at mange av de som oppsøker oss har ressurser og forutsetninger for å kunne gjøre mye i saken sin selv med juridisk veiledning. Vår erfaring er også at det gir en god mestringsfølelse å eie sin egen sak. I tillegg får vi hjulpet flere mennesker når klientene bistår i saken sin selv der de har ressurser til det.

Mange av de som oppsøker oss har imidlertid behov for bistand utover dette. De kan ha behov for skriftlig partsrepresentasjon i form av en klage eller et brev til en motpart, eller de kan ha behov for bistand i form av personlig representasjon. Dersom vi har kapasitet, representerer vi derfor klienter overfor motparter.

Hjelp til selvhjelp vs. representasjon (ført fra juni 2023)

Representasjon overfor:

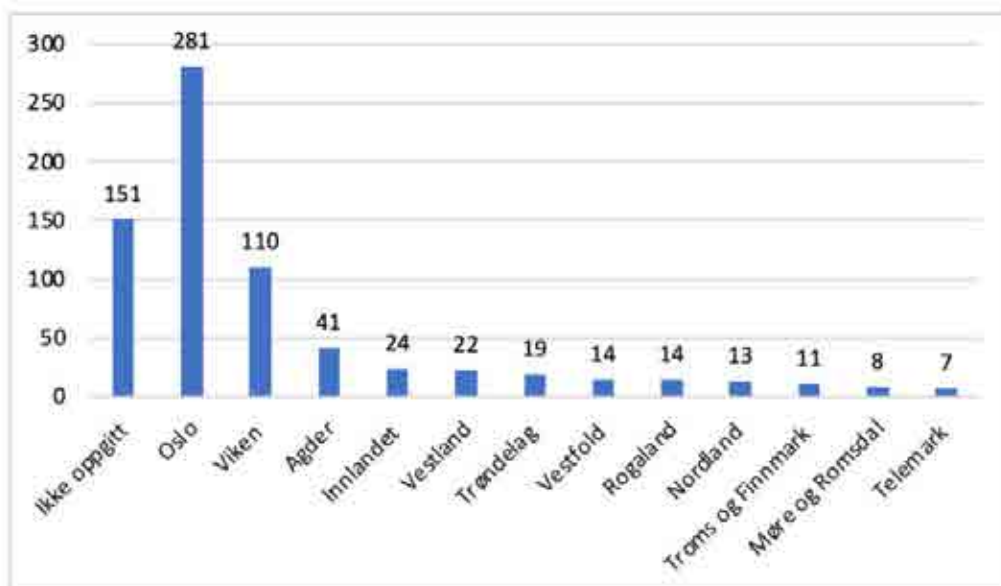
1.2 Rettshjelpsentralens formål

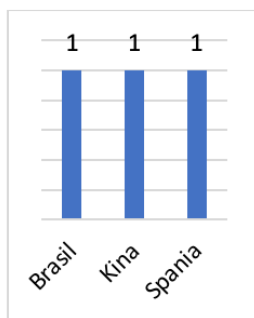
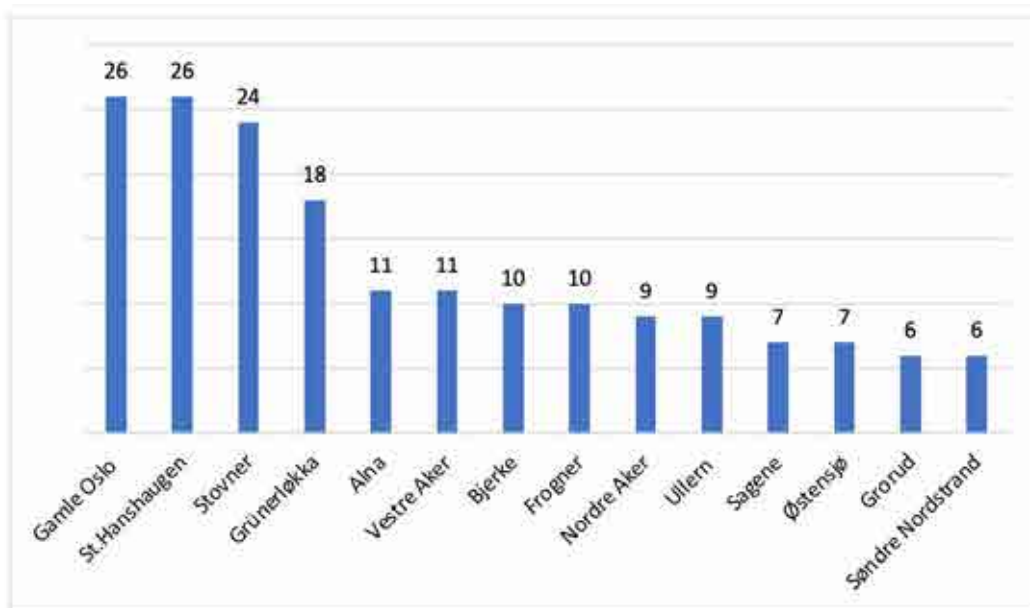
De strenge vilkårene for å kunne motta statlig fri rettshjelp fører til at det er et stort skille mellom folk som har økonomiske forutsetninger for å tilegne seg rettshjelp, og folk som ikke har det. (Se videre om dette i Rettshjelpsutvalgets innstilling “NOU 2020:5: Likhet for loven: Lov om støtte til rettshjelp”.) Rettshjelpsentralen ønsker å bidra til å avhjelpe det udekkede behovet for fri rettshjelp, ved å gi rettshjelp til alle som har begrenset økonomi og ikke muligheten til å betale for juridiske tjenester. Formålet vårt er å bedre rettssikkerheten til målgruppen, og gi dem tilgang til en tjeneste de ellers ikke ville hatt muligheten til å benytte seg av. Rettshjelpen bidrar således til å ivareta et grunnleggende velferdsbehov i samfunnet.

Som nevnt innledningsvis yter de fleste rettshjelpstiltakene i Norge hjelp til definerte målgrupper. På grunn av disse strenge inntakskriteriene er det svært mange som har behov for rettshjelp som ikke har krav på det. Det er derfor behov for et tiltak som gir rettshjelp til de som ikke får det andre steder.

Selv om Rettshjelpsentralen er lokalisert i Oslo, tar vi inn saker fra hele landet, da det ikke finnes tilsvarende ordninger i andre byer.

Fylker, bydeler i Oslo (ført fra mars 2023), og utland

1.3 Hvem oppfyller vilkåret om begrenset økonomi?

Begrenset økonomi rammer bredt. Man kan ha dårlig råd i perioder av livet, for eksempel i perioder med sykdom, arbeidsledighet, under studier eller som enslig forsørger, eller være av mer langvarig art, som for uføre, minstepensjonister eller folk med omfattende gjeldsproblemer. Det er derfor svært mange som kan ha behov for gratis rettshjelp.

Rettshjelpsentralen har ingen konkret inntektsgrense for å gi juridisk bistand, men man må ha dårlig råd for å kunne få gratis rettshjelp. Dersom en klient har midler til å betale for juridisk bistand, henviser vi klienten til å ta kontakt med advokat.

I takt med økt fattigdom i samfunnet er det flere som faller inn under målgruppen vår om begrenset økonomi, og pågangen av saker er hele tiden økende.

1.4 Preventive hensyn

Retts hjelpsentralen har erfart at mennesker som ikke har midler til å motta retts hjelp opplever at problemene deres eskalerer. Manglende kunnskap om rettigheter og plikter kan føre til større økonomiske problemer, varig gjeld, ytterligere problemer av mer praktisk art og polarisering mellom parter. Tilgang på retts hjelp på et tidlig stadium kan virke preventivt for varige konflikter og utfordringer.

1.5 Fra prosjekt til fast drift og faste ansatte

Frem til 2020 ble Retts hjelpsentralen kun drevet på frivillig basis. I desember 2020 fikk vi økonomiske midler fra en privat gavegiver og fra Kirkens Bymisjon, og gikk over til å bli et toårig prosjekt med lønnsmidler til en prosjektleder og en jurist. Hege Levin som hadde drevet Retts hjelpsentralen de siste årene ble i desember 2020 ansatt som prosjektleder i to år, og i april 2021 ble Susana Løveid ansatt som jurist for ett år. Vi fikk parallelt med dette fire faste kontor plasser på St.Hanshaugen Frivilligsentral, og en mer stabil drift. Målet for prosjektperioden var å skaffe økonomiske midler til varig drift med faste ansatte, og etablere et permanent retts hjelpstilbud til mennesker med begrenset økonomi. Våren 2022 ble prosjektet evaluert. Det ble konkludert med at den økte pågangen av saker indikerer at det er et stort behov for tiltaket, og det ble besluttet fra sentralt hold å gå over til fast drift fra 1. januar 2023. Hege Levin ble ansatt som avdelingsleder i fast stilling og Susana Løveid som jurist ut året. I oktober 2023 ble også stillingen til Susana Løveid fast.

Det at vi ble tildelt lønnsmidler i 2021, gjorde at vi kunne ta inn flere frivillige, og samtidig bistå flere klienter selv. Vi har derfor siden 2021 kunnet prioritere større saker og tilby representasjon i saker der vi har ansett det som av stor velferdsmessig betydning for klienten. Mange av sakene vi behandlet i 2021, 2022 og 2023 har derfor vært av større omfang enn tidligere, hvilket har vært kjærkomment for klienter med sammensatte og kompliserte saker.

Det har vært utfordrende å øke antall saker parallelt med at vi gikk fra 3 til 2 ansatte i mars. Ved årets slutt besluttet vi å forsøke en ny ordning med frivillige pensjonerte jurister og advokater for å kunne fortsette å ta inn et økt antall saker. Ordningen skal igangsettes januar 2024.

2. Statlig fri rettshjelp

Inntektsgrensen for å motta statlig fri rettshjelp i Norge er snever. I 2021 var inntektsgrensen for enslige kr. 246.000, og for ektefeller eller andre som lever sammen kr. 469.000. I 2023 ble inntektsgrensene økt til kr. 350.000 for enslige, og kr. 540.000 for ektefeller eller andre som lever sammen. Statlig fri rettshjelp gis kun innen noen få avgrensede rettsområder.

Andelen som mottar statlig fri rettshjelp, er mindre i Norge enn i alle de andre nordiske landene. I 2017 var det bare 9% av den voksne befolkningen som fylte kravene for å få statlig fri rettshjelp. Det er anslått at med de økte inntektsgrensene, vil ca. 25% være omfattet.

De økonomiske vilkårene for å kunne motta statlig fri rettshjelp har blitt kritisert av FNs menneskerettighetskomité.

I 2020 ble det nedsatt et utvalg som skulle vurdere den statlige frie rettshjelpsordningen. Utvalget kom med forslag til en ny lov om fri rettshjelp i NOU 2020:5 Likhet for loven: Lov om støtte til rettshjelp. Inntektsgrensene og de øvrige vilkårene for å motta statlig fri rettshjelp ble foreslått endret.

I 2023 ble enkelte endringer i rettshjelploven vedtatt. Endringene innebærer særlig en ny økonomisk modell for behovsprøving for sakstyper med inntekts- og formuesgrenser. Den øvre grensen for rettshjelp vil justeres årlig etter folketrygdens grunnbeløp, i stedet for et fast kronebeløp.

3. Fyller Rettshjelpsentralen et udekket behov for rettshjelp?

Rettshjelp er et sentralt velferdsgode. Samtidig bidrar samfunnsutviklingen til at det blir stadig mer ressurskrevende å navigere hverdagen; samfunnet blir mer og mer digitalisert og gjennomregulert, det blir større avstand mellom forvaltning og bruker, offentlige etater oppfyller ikke alltid veiledningsplikten sin, og mange har språkproblemer som ikke blir hensyntatt.

Rettshjelp er svært dyrt. Det er stor avstand mellom de som har råd til rettshjelp og de som ikke har det, og gapet mellom disse øker i takt med fattigdommen i samfunnet. Den store og økende pågangen av saker viser at Rettshjelpsentralen er et sentralt tilskudd til den statlige rettshjelpsordningen og de andre frie rettshjelpstiltakene i Norge.

Kirkens Bymisjons mandat er å avdekke og lindre nød og urett. Rettshjelpsentralens tilbud om gratis rettshjelp til alle med begrenset økonomi, er sammen med de andre rettshjelpstiltakene i Kirkens Bymisjon en sentral aktør i dette arbeidet. Sammen

jobber vi for å bekjempe rettighetsfattigdom, hvilket må anses som et sentralt velferdstiltak for befolkningen.

De foreslåtte og vedtatte endringene i rettshjelpsloven vil ikke dekke opp for det store behovet for fri rettshjelp som eksisterer i Norge. Det vil derfor fortsatt være et stort behov for gratis rettshjelp i befolkningen selv om alle de foreslåtte endringene vedtas. Den stadig økte pågangen på Rettshjelpsentralen viser at det er et stort behov for tilbudet vårt.

4. Rettshjelpsentralen 2023

4.1 Bemanning, antall saker, antall frivillighetstimer

Bemanning i 2023:

3 ansatte fra januar til mars, 2 ansatte fra mars til desember

18 frivillige jurister og advokater i onsdagsturnus

3 advokater som fungerte som rådgivere for de frivillige i turnus

13 tidligere frivillige jurister som fungerte som rådgivere for de frivillige i turnus

5 tidligere frivillige jurister som fungerte som ringevikarer

5 jusstudenter som fungerte som sekretærer

Antall saker:

Frem til 2018 tok vi inn rundt 135 saker i året

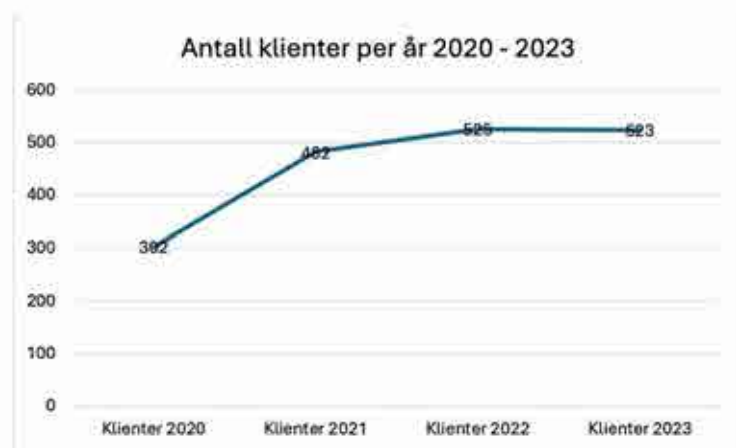
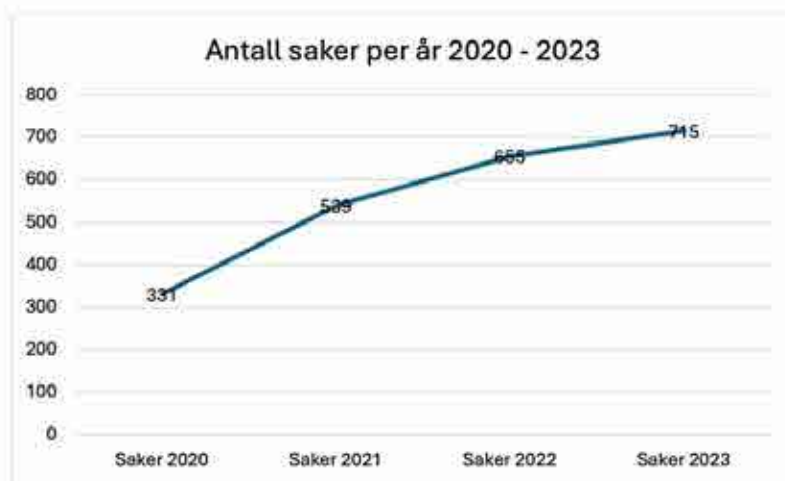
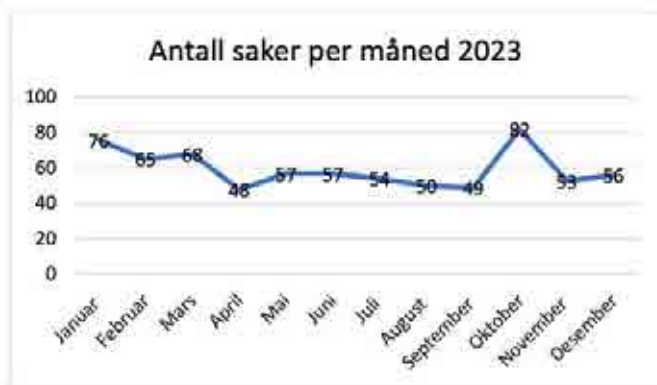
2019: 298 saker

2020: 331 saker

2021: 539 saker

2022: 655 saker

2023: 715 saker

Antall frivillighetstimer:

2020: 2157 timer

2021: 2142 timer

2022: 1966 timer

2023: 1779 timer

Vi antar at økningen i saker skyldes at tiltaket vårt er mer kjent, samt at den økte fattigdommen i samfunnet fører til at flere oppfyller vilkåret om begrenset økonomi.

Fra mars 2023 var vi kun 2 ansatte på Rettshjelpsentralen. Det var også en liten nedgang i frivillighetstimer i 2023 sammenliknet med året før. Vi har således tatt inn flere saker, samtidig med at vi har hatt færre ressurser. I 2024 håper vi å få midler til å kunne ansatte ytterligere en jurist for å kunne betjene den økte pågangen.

4.2 Saksbehandling

4.2.1 Saksområder og tendenser i 2023

Rettshjelpsentralen har i løpet av 2023 behandlet saker innen mange forskjellige rettsområder. Hovedvekten av sakene vi behandlet var innenfor rettsområdene arbeidsrett, arverett, familierett, fast eiendomsrett, gjeld og pengekrav, husleierett, strafferett og straffegjennomføringsrett, trygderett, og utlendingsrett. Se statistikk bakerst.

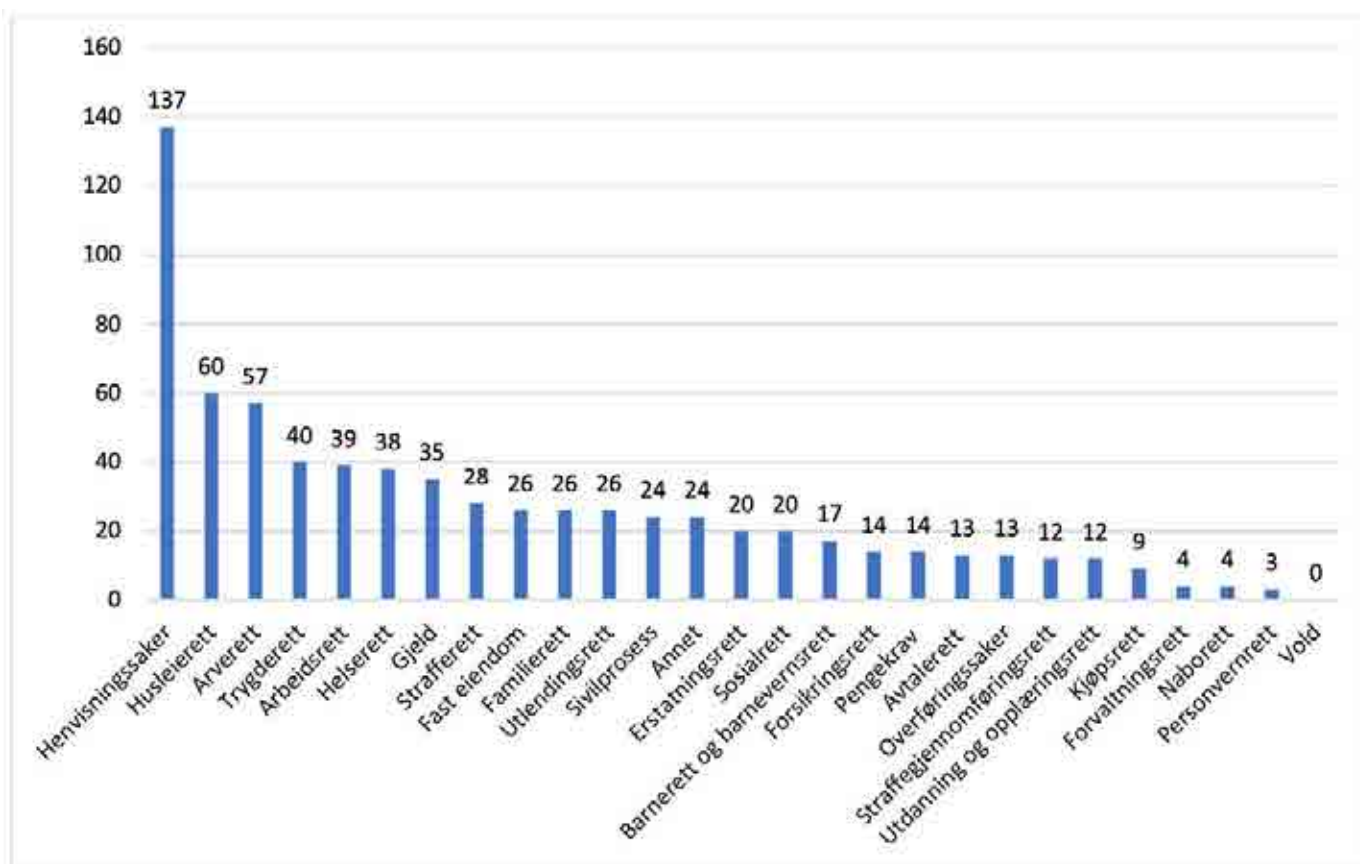
Når det gjelder sakstyper innenfor de rettsområdene vi har hatt mest av er det særlig spørsmål om:

- lønn og oppsigelser i arbeidslivet
- arveoppgjør og testament
- skifteoppgjør, økonomisk oppgjør ved samboerskap og ekteskap
- boligsalg og sameie
- tvangssalg og inkasso
- husleiekontrakt
- rettigheter under gjennomføring av straff
- klage på vedtak fra NAV (oftest saker som omhandler uføretrygd)
- familiegjenforening

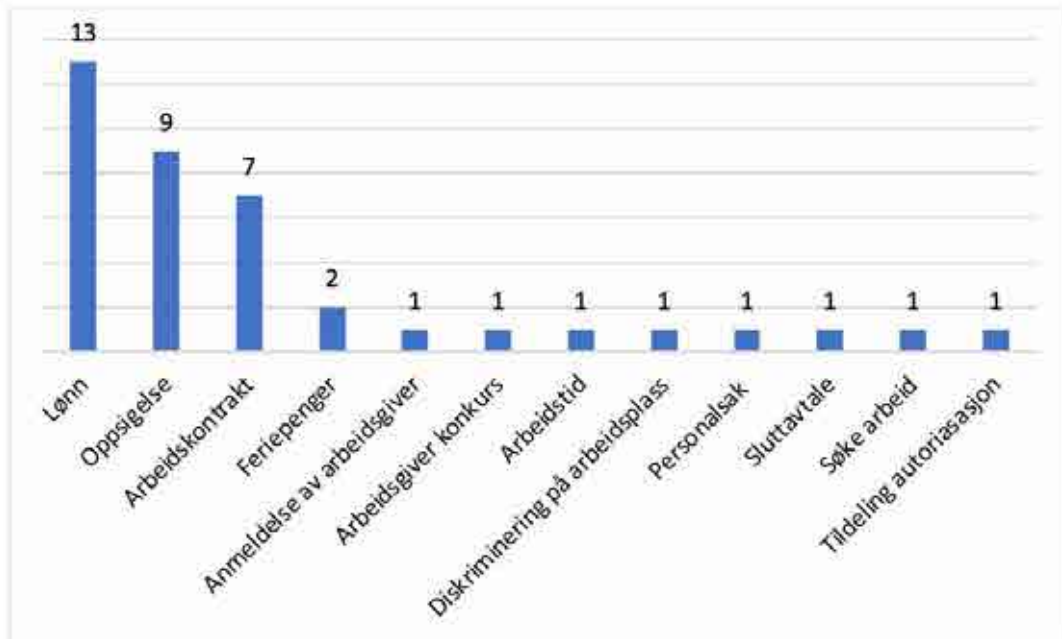
Når det gjelder strafferett, bistår vi med rådgivning i saker der klientene ikke har krav på offentlig oppnevnt forsvarer, slik som ved førerkortbeslag, politianmeldelser og avhør. Henvisningssakene blir omtalt senere på siden 28.

Se nærmere statistikk nedenfor.

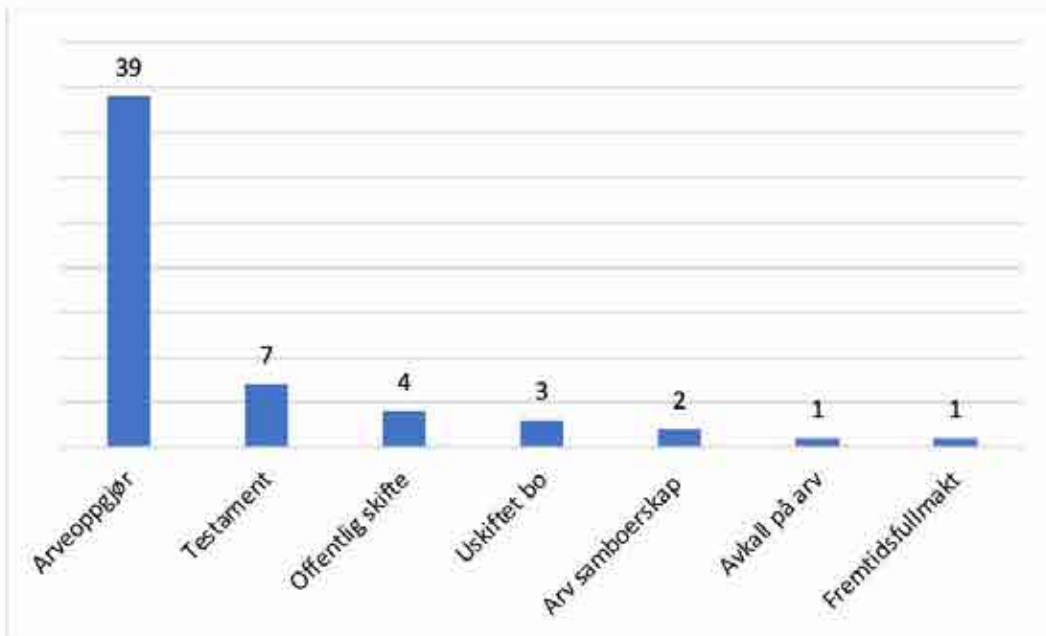
Saker fordelt etter rettsområde

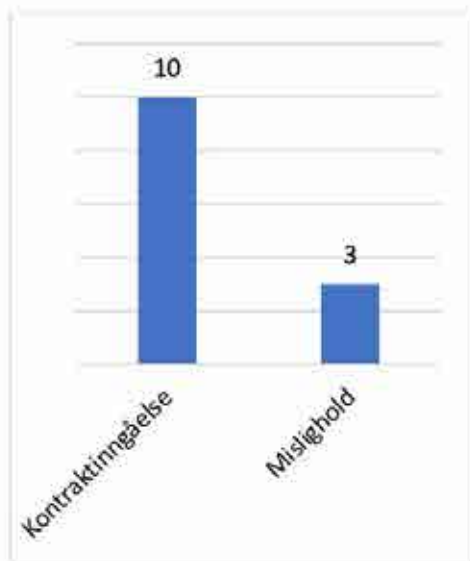
Arbeidsrett (39 saker)

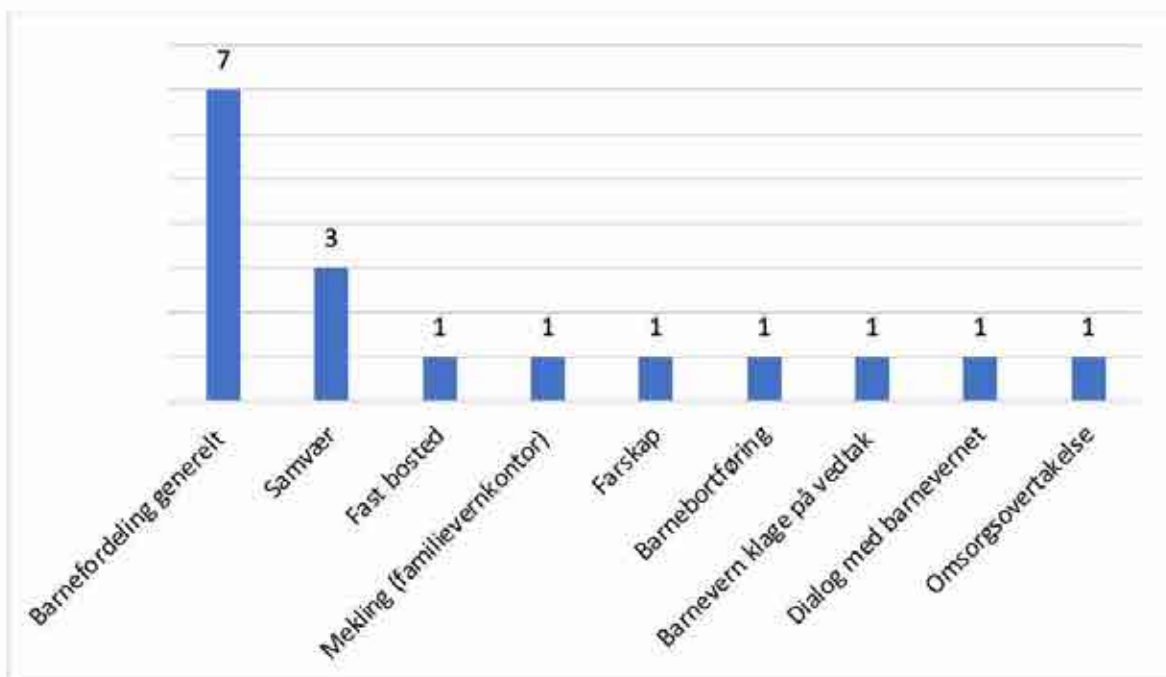
Arverett (57 saker)

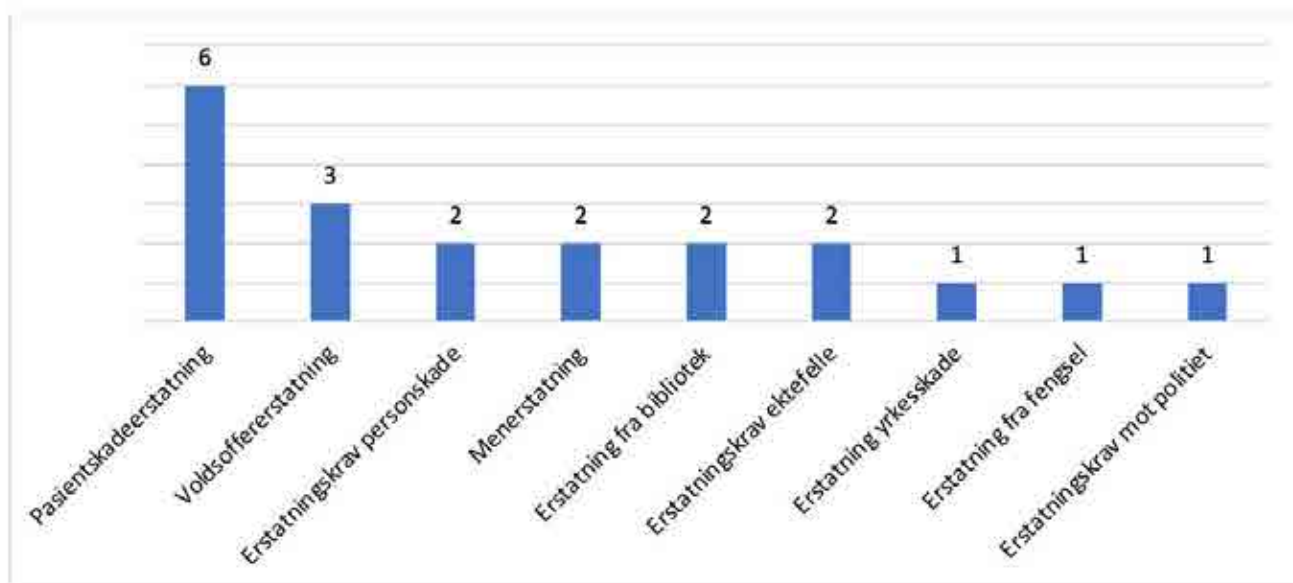
Avtalerett (13 saker)

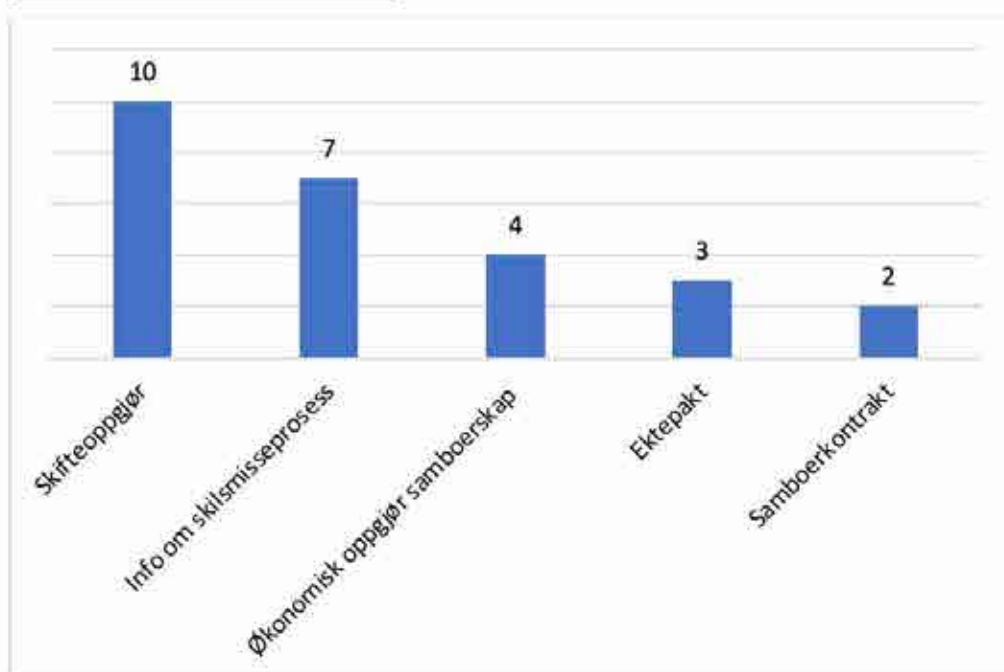
Barnerett og barnevernsrett (17 saker)

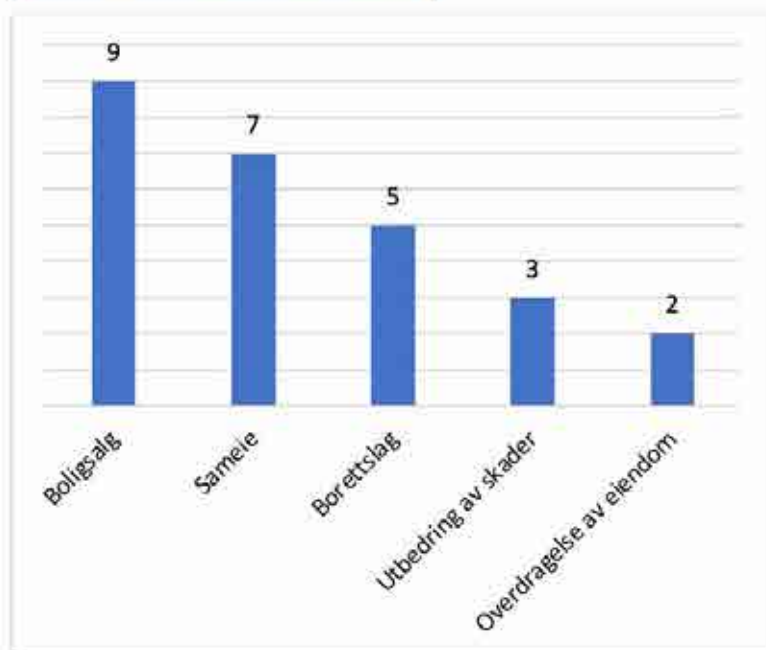
Erstatningsrett (20 saker)

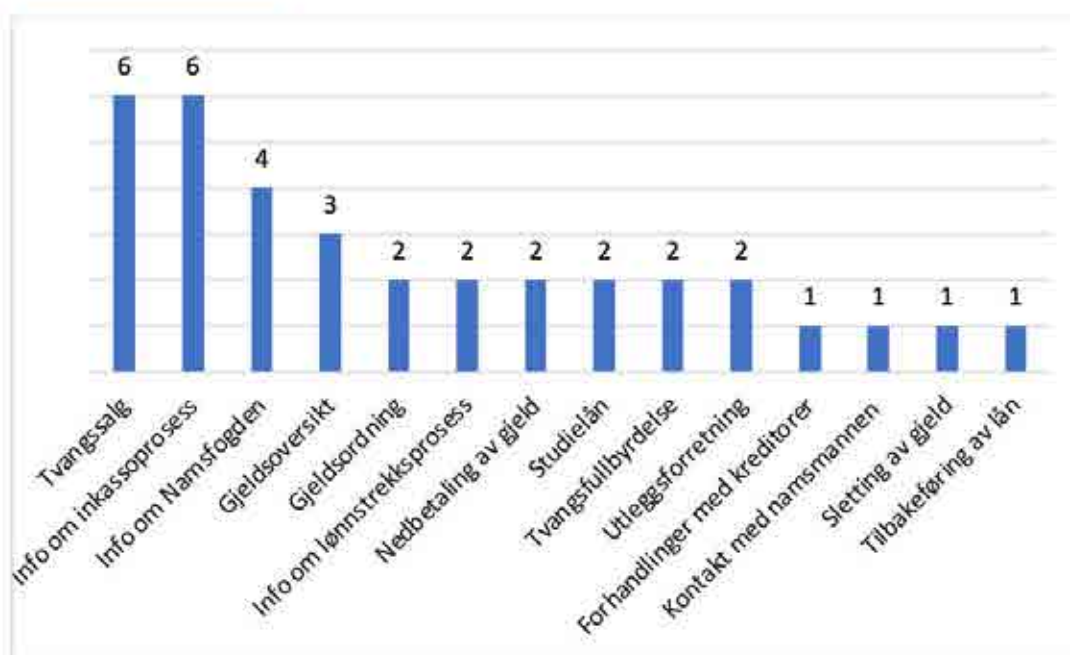
Familierett (26 saker)

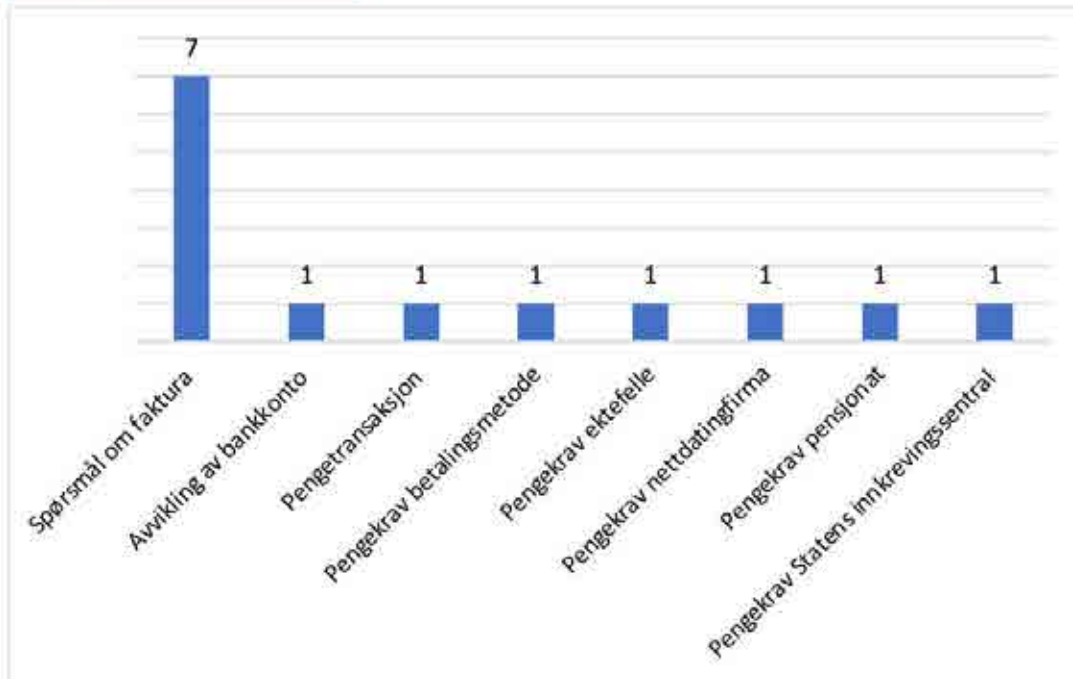
Fast eiendom (26 saker)

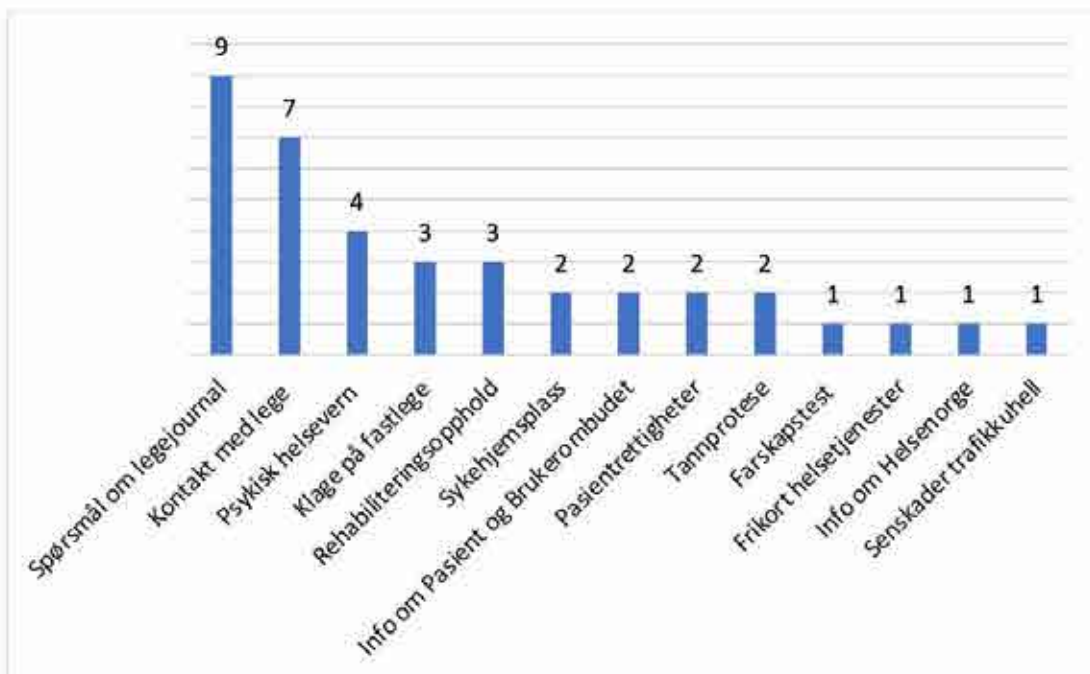
Gjeld 35 saker

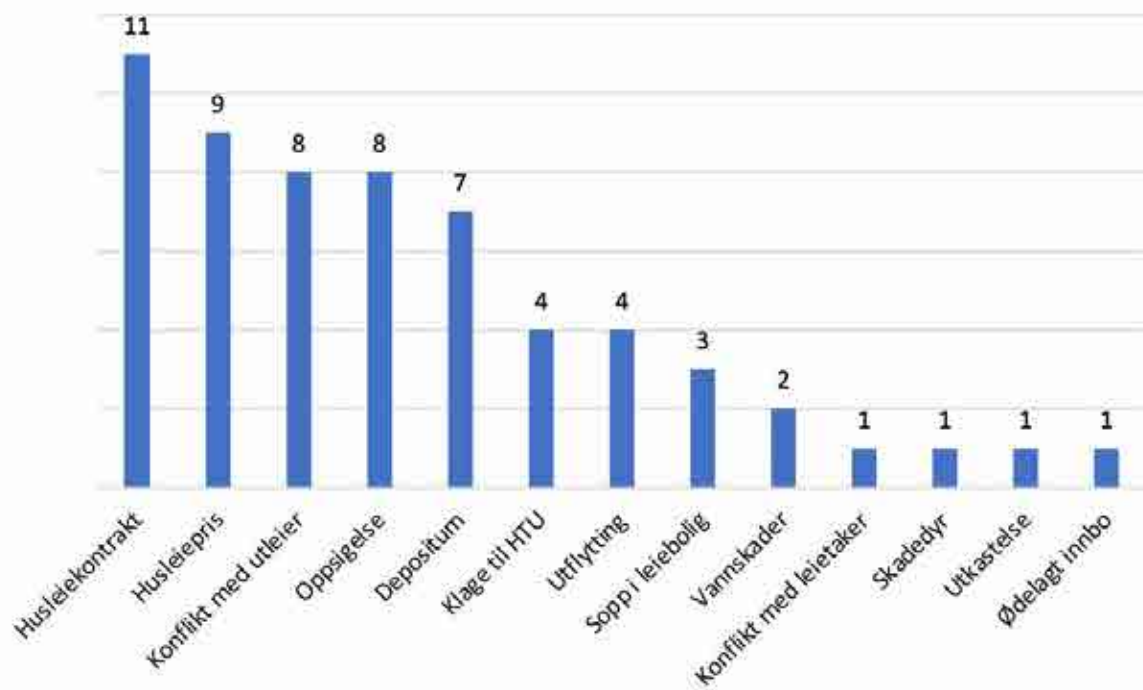
Pengekrav 14 saker

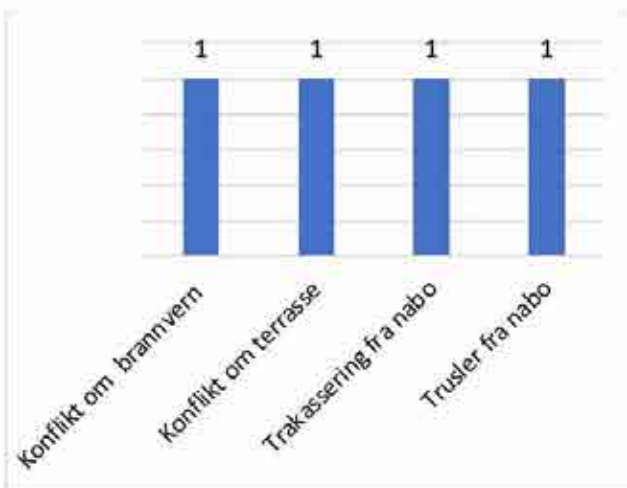
Helserett (38 saker)

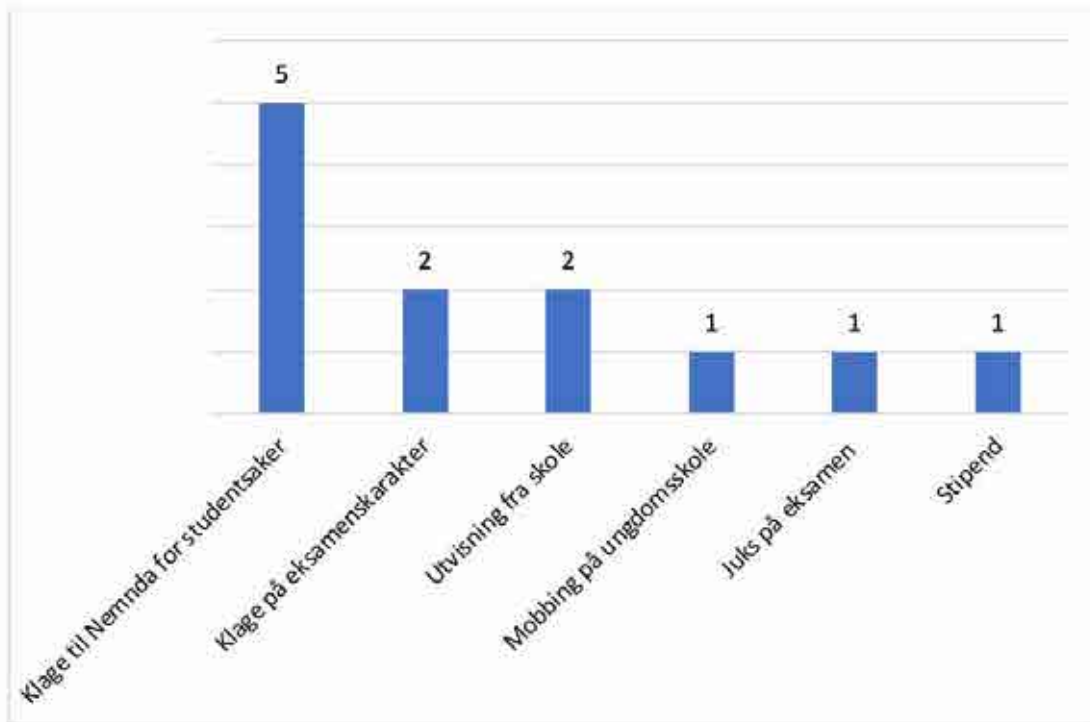
Husleierett (60 saker)

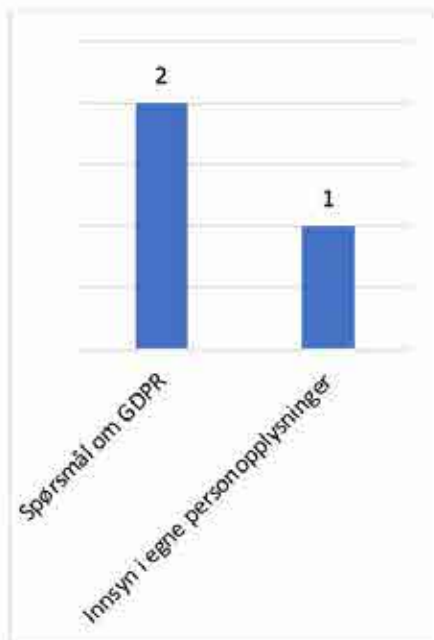
Naborett (4 saker)

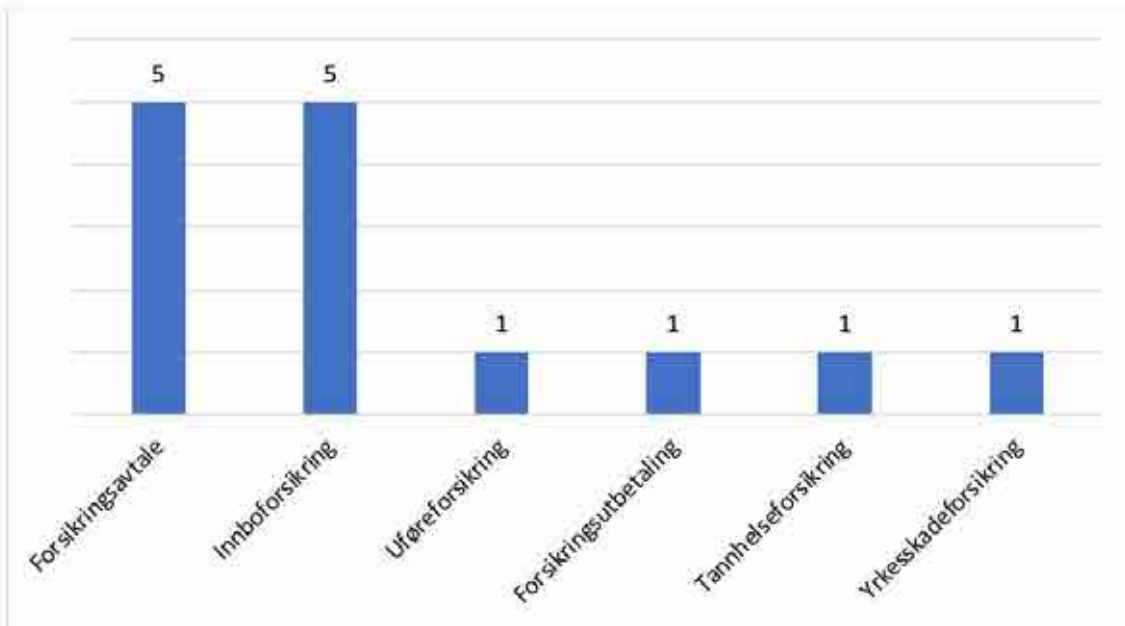
Utdanning og opplæringsrett (12 saker)

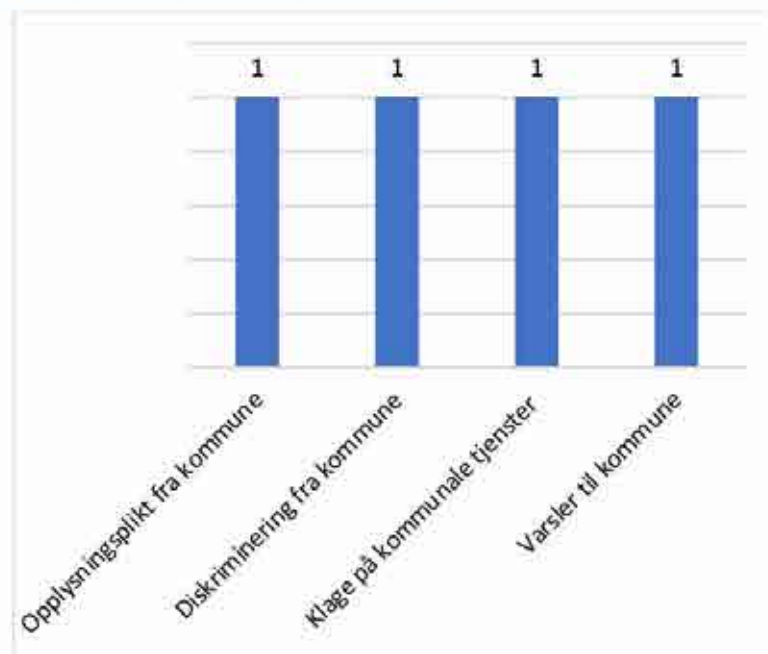
Personvern (3 saker)

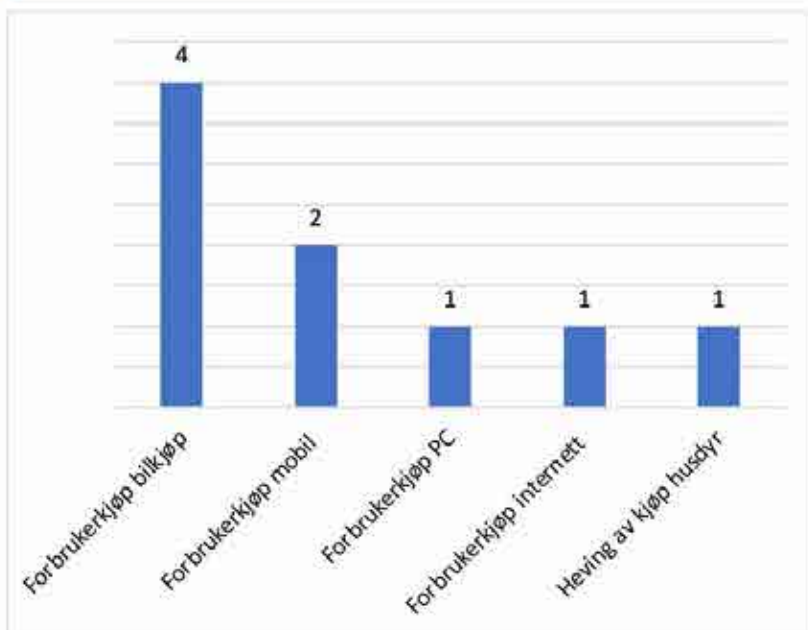
Forsikringsrett (14 saker)

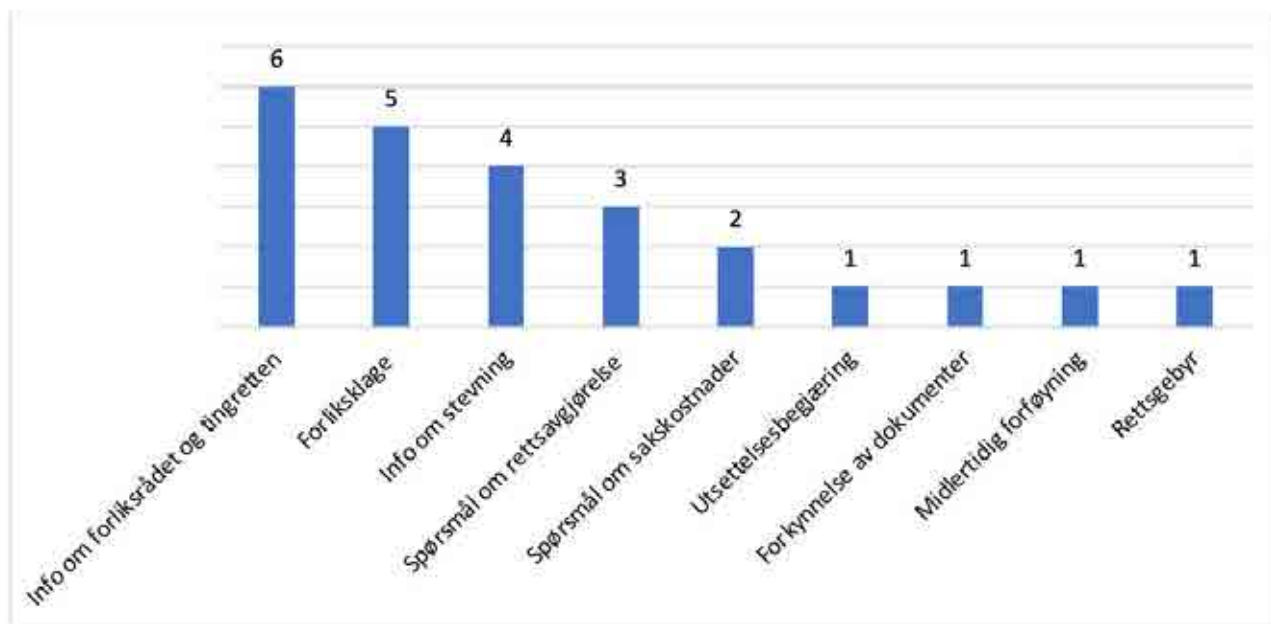
Forvaltningsrett (4 saker)

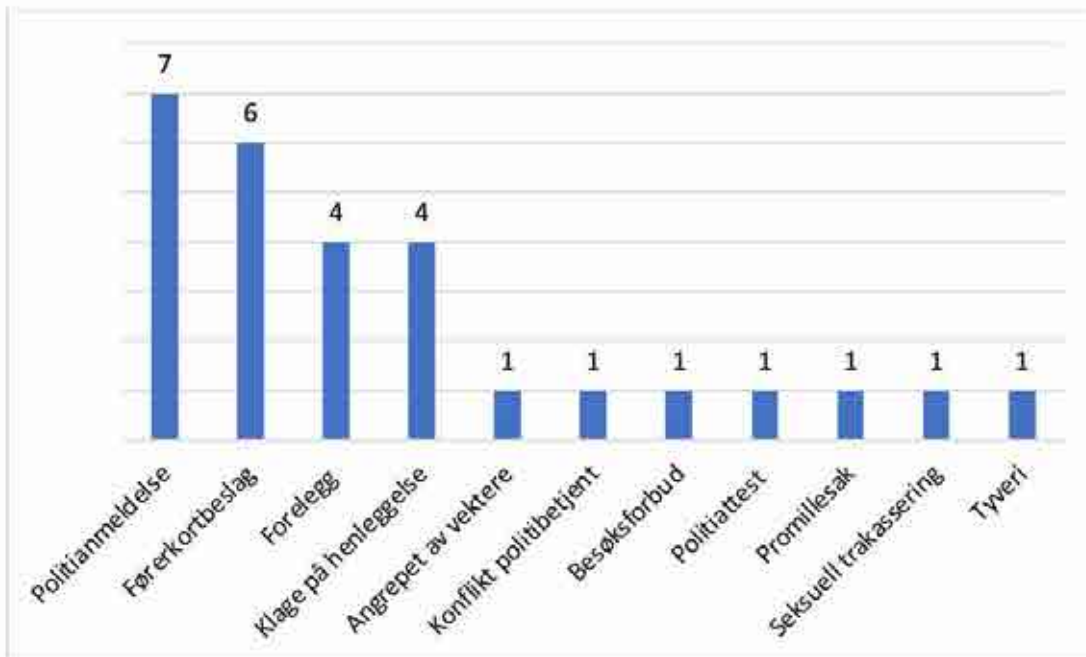
Kjøpsrett (9 saker)

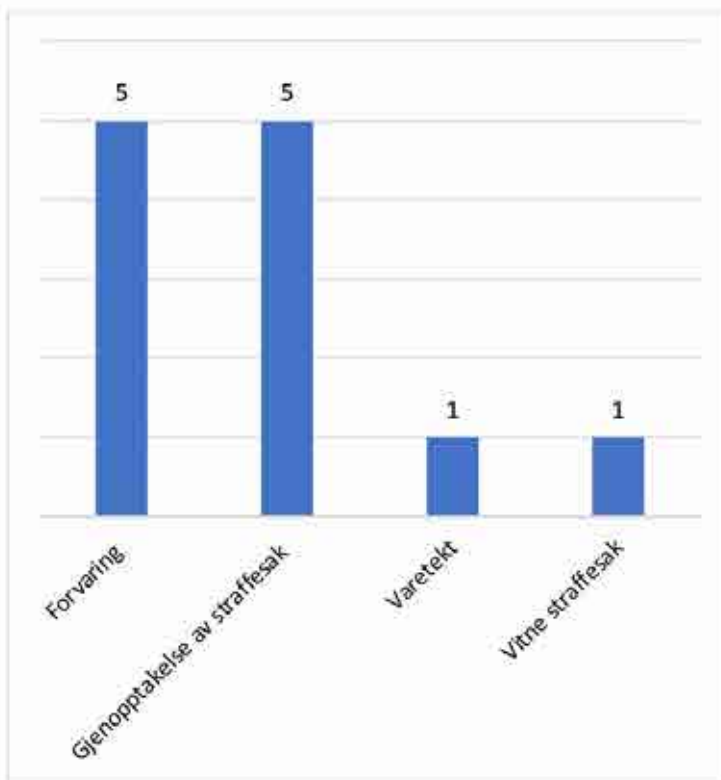
Sivilprosess (24 saker)

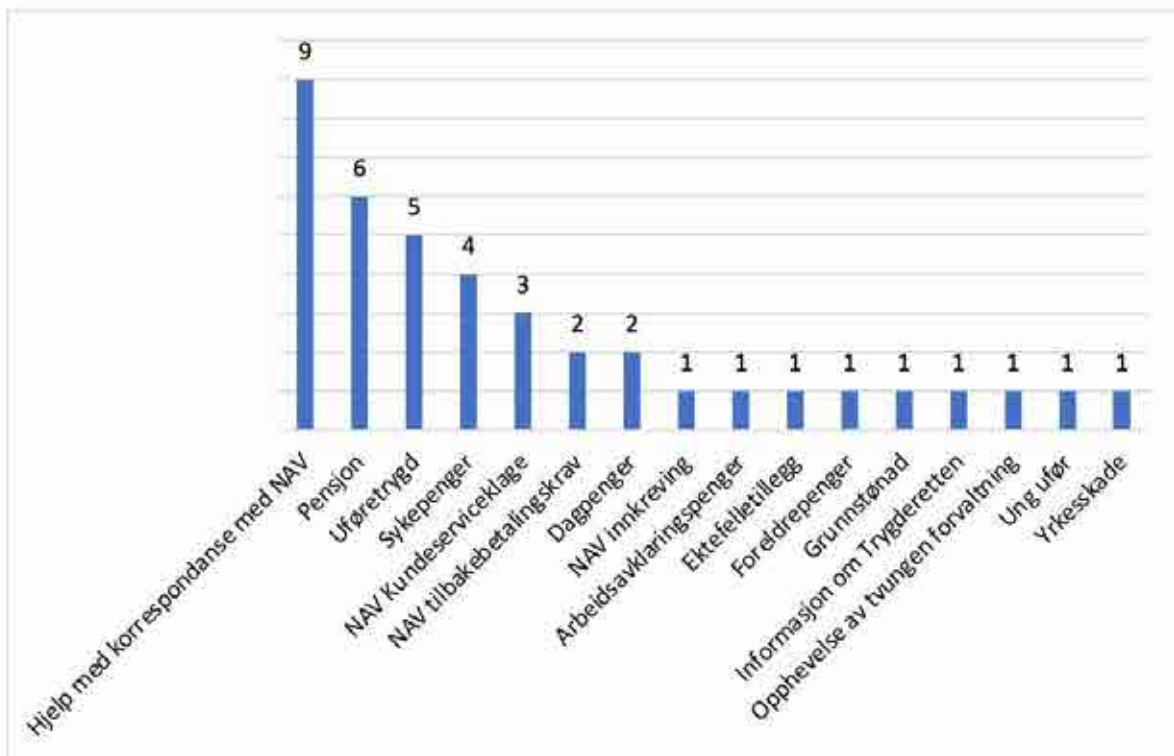
Strafferett (28 saker)

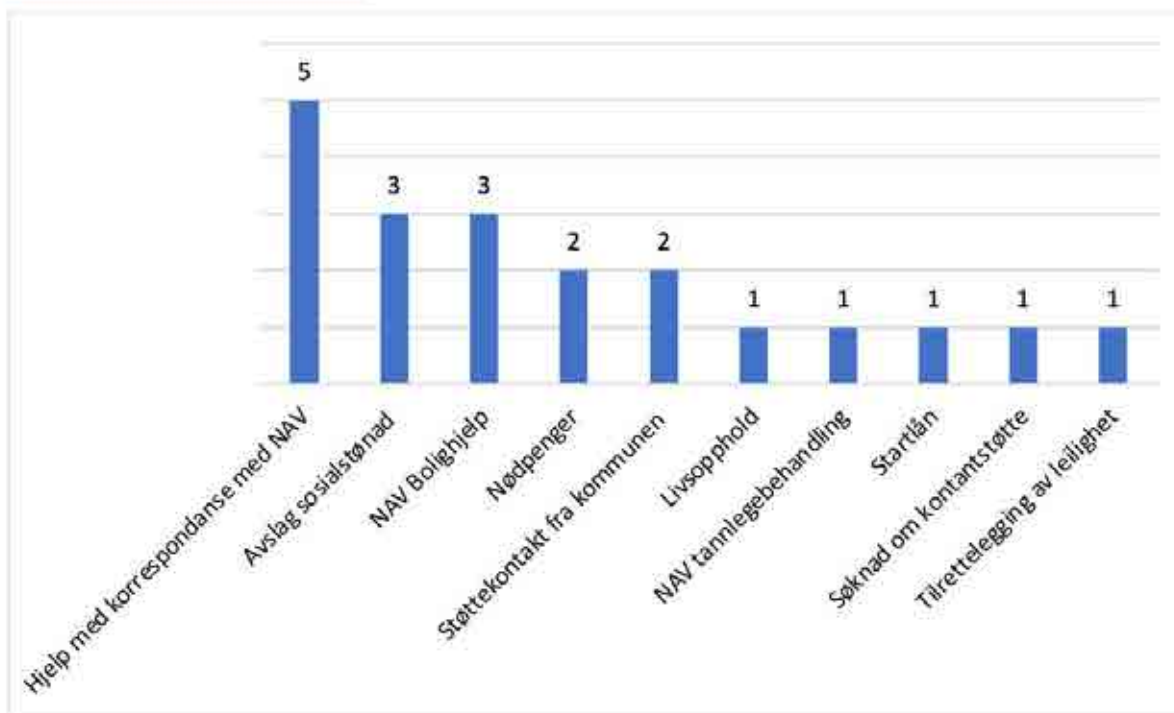
Straffegjennomføringsrett (12 saker)

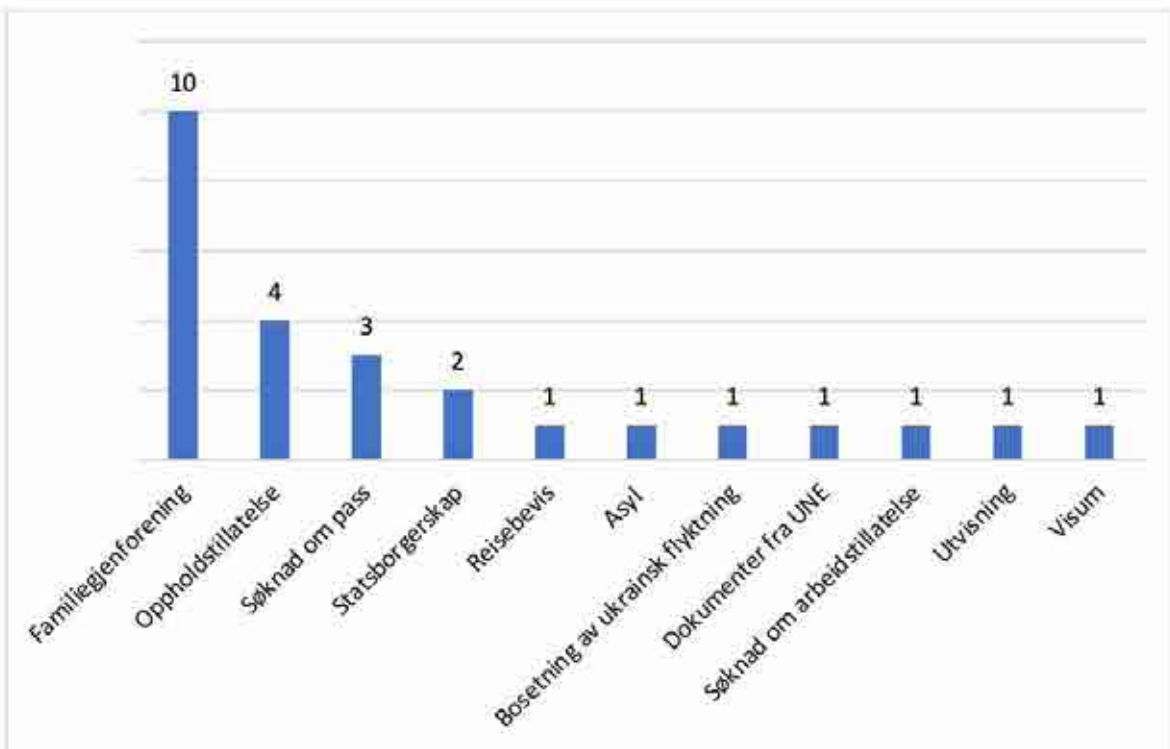
Trygderett (40 saker)

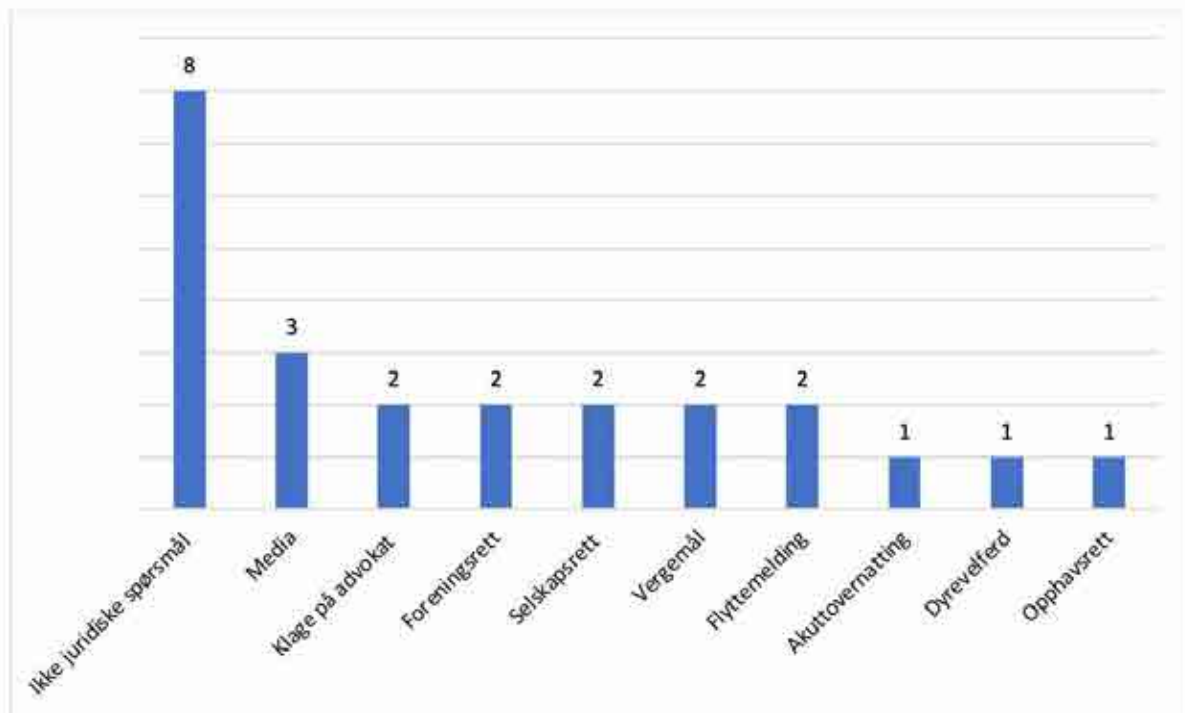
Sosialrett (20 saker)

Utlendingsrett (26 saker)

Annet (24 saker)

Fordeler med lokaliseringen i Louises gate 30

Retts hjelpsentralen er samlokalisert med tre andre tiltak i Kirkens Bymisjon i Louises gate 30 på St Hanshaugen; St.Hanshaugen Frivilligsentral, Akuttovernattingen for bostedsløse uten borettheter og Skattkammeret for utlån av sportsutstyr til barn og unge. Disse tiltakene har flere tilbud som våre klienter benytter seg av; matutdeling, sosiale felleskap som felles måltider og kulturarrangementer, praktisk bistand til for eksempel flytting og handling, følgetjeneste til ulike helsetjenester, utlån av gratis sportsutstyr, m.m. Tilbudene er svært kjærkomne for våre klienter, som ofte har sammensatte behov.

De ansatte og de frivillige er også svært tilfredse med å kunne jobbe tverrfaglig og ha muligheten til å tilby klientene mer enn juridiske tjenester slik de ofte har behov for. Samarbeidet mellom tiltakene bidrar også til en sterk tilknytning til Kirkens Bymisjon som organisasjon.

Helseutfordringer hos klientene

Etter koronapandemien har Retts hjelpsentralen fått inn mange saker av helserettlig karakter fra klienter. I løpet av 2023 har vi også sett flere eksempler på at uløste juridiske problemer over tid kan føre til sammensatte psykiske og fysiske utfordringer.

På bakgrunn av dette har vi fokusert ekstra på å ivareta våre klienter utover det juridiske, og i enkelte tilfeller opprettet samarbeid med helseinstanser for å ivareta dem. Vi har videre satt ekstra fokus på sikkerhetstiltak under saksmottakene for å ivareta de frivillige og gjøre dem i stand til å håndtere utfordrende menneskemøter hos klienter. Dette er noe vi vil fortsette å ha fokus på i 2024.

Søndagsdugnad

På grunn av stor sakspågang i 2023, hadde vi en søndagsdugnad med frivillige jurister i oktober. Dette fungerte veldig godt, og er noe vi kommer til å fortsette med.

Bilde: Frivillige Thomas, Marcus og Maria på søndagsdugnad.

Saksmottak på Stovner Frivilligsentral

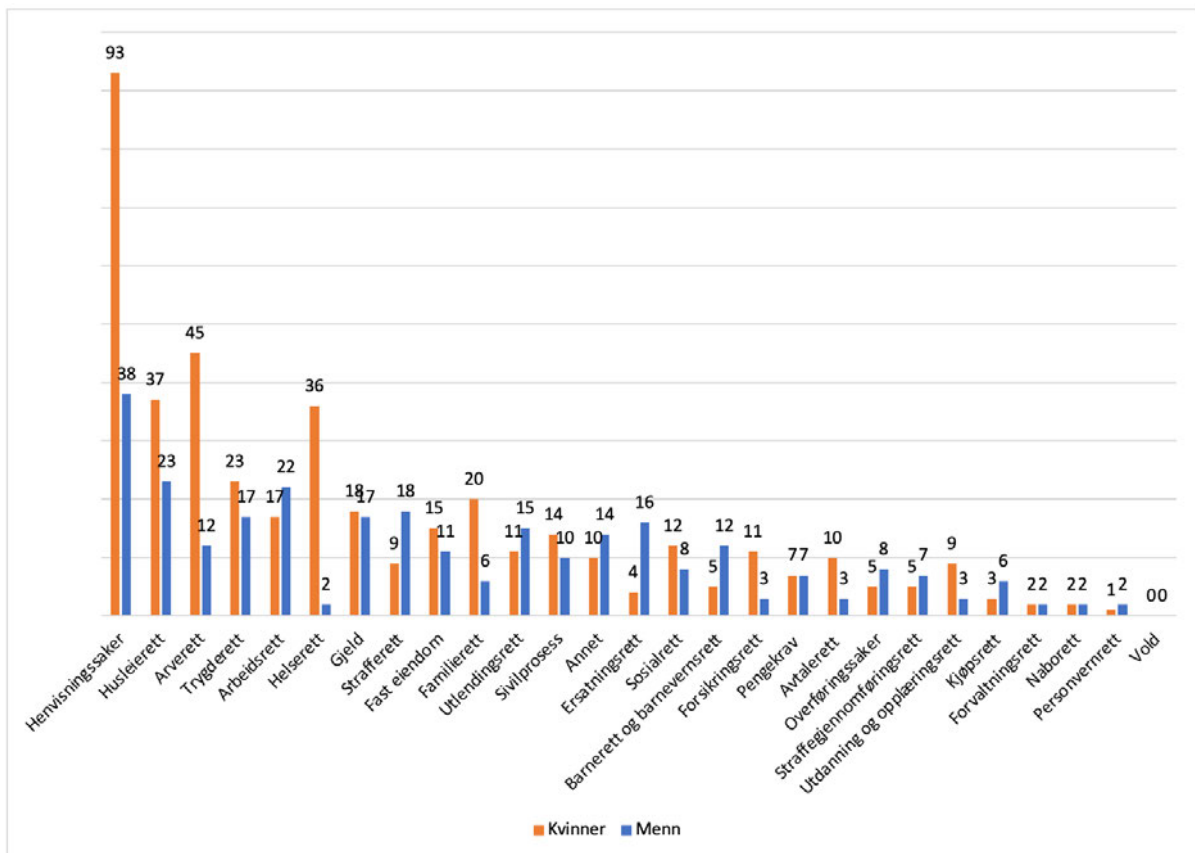
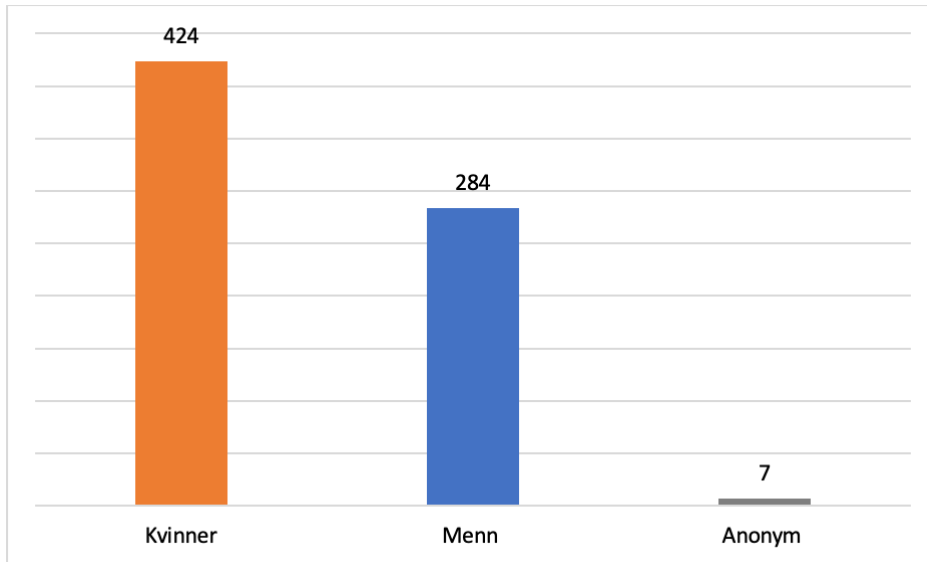
Vi har fortsatt å samarbeide med Stovner Frivilligsentral i 2023. Vi gjennomførte 2 oppsøkende saksmottak der, og tok inn til sammen 8 saker. Vi erfarte at mange av de som oppsøkte oss på Stovner hadde språkproblemer som førte til at det ble vanskelig å bistå dem. Vi besluttet derfor å endre modellen for saksmottakene på Stovner i 2024, ved å ta inn egne frivillige jurister med flerspråklig kompetanse til mottakene der. De nye frivillige juristene med flerspråklig kompetanse starter med saksmottak en tirsdag hver måned fra januar 2024.

Bilde: Susana Løveid og Hege Levin sammen med ansatte Suad Abdullah Siyad og Sadia Amer på Stovner Frivilligsentral.

Kjønnsfordelingen blant klientene våre viser at det er flest kvinner som oppsøker Rettshjelpsentralen. Under følger en oversikt over kjønn fordelt etter rettsområder.

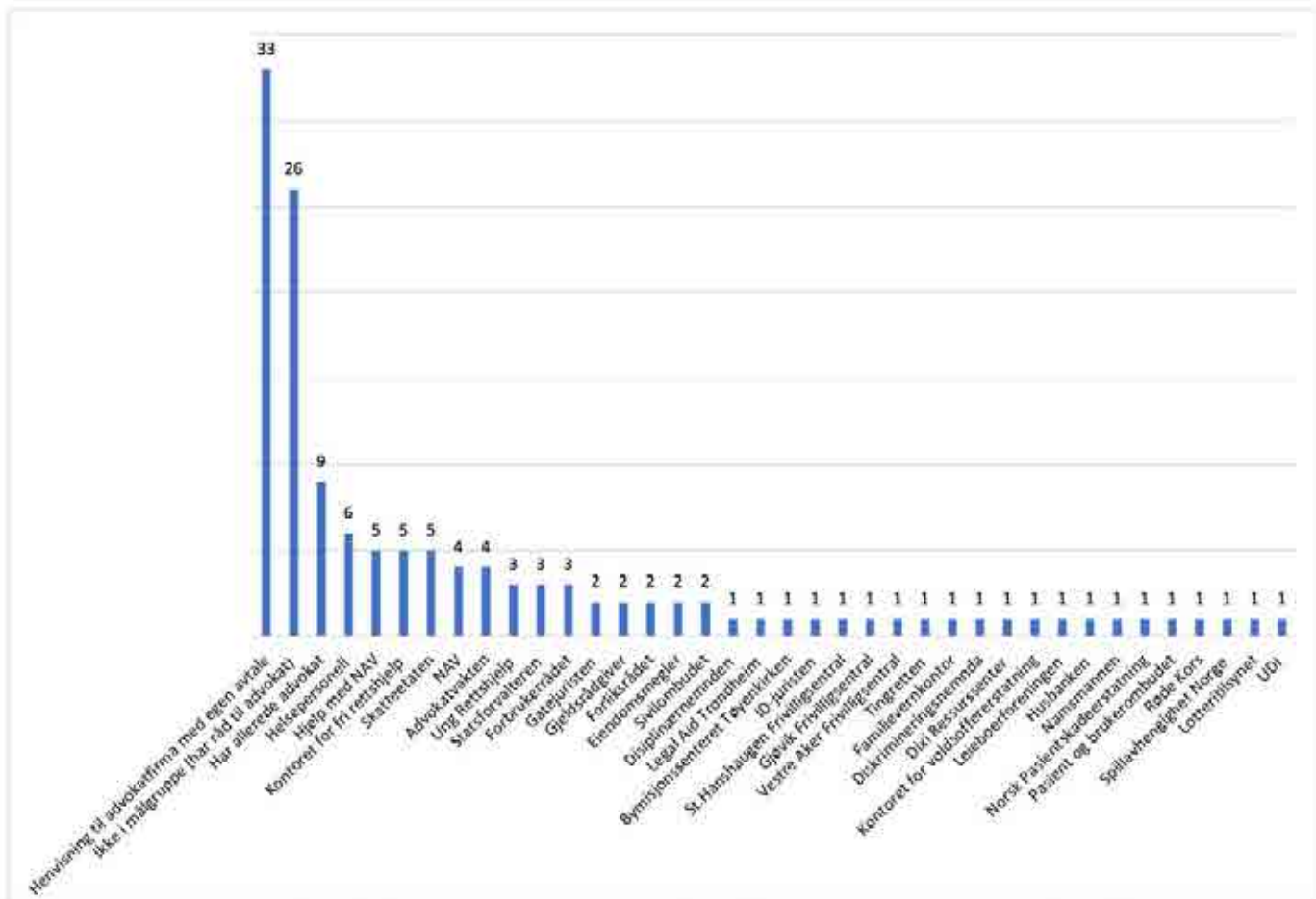
Kjønn fordelt etter saker og rettsområder

4.2.2 Henvisninger fra Rettshjelpsentralen

Ettersom Rettshjelpsentralen ikke fører saker for retten, henvises saker som må føres for retten til advokat. Saken registreres da i vårt saksbehandlingssystem som en henvisningssak. Statistikken viser saker vi har overført til advokatfirmaer som gir pro bono rettshjelp til våre klienter, saker der klienten faller utenfor målgruppen fordi de har råd til advokat og saker der klienten allerede har en advokat i saken, og vi ikke behandler den.

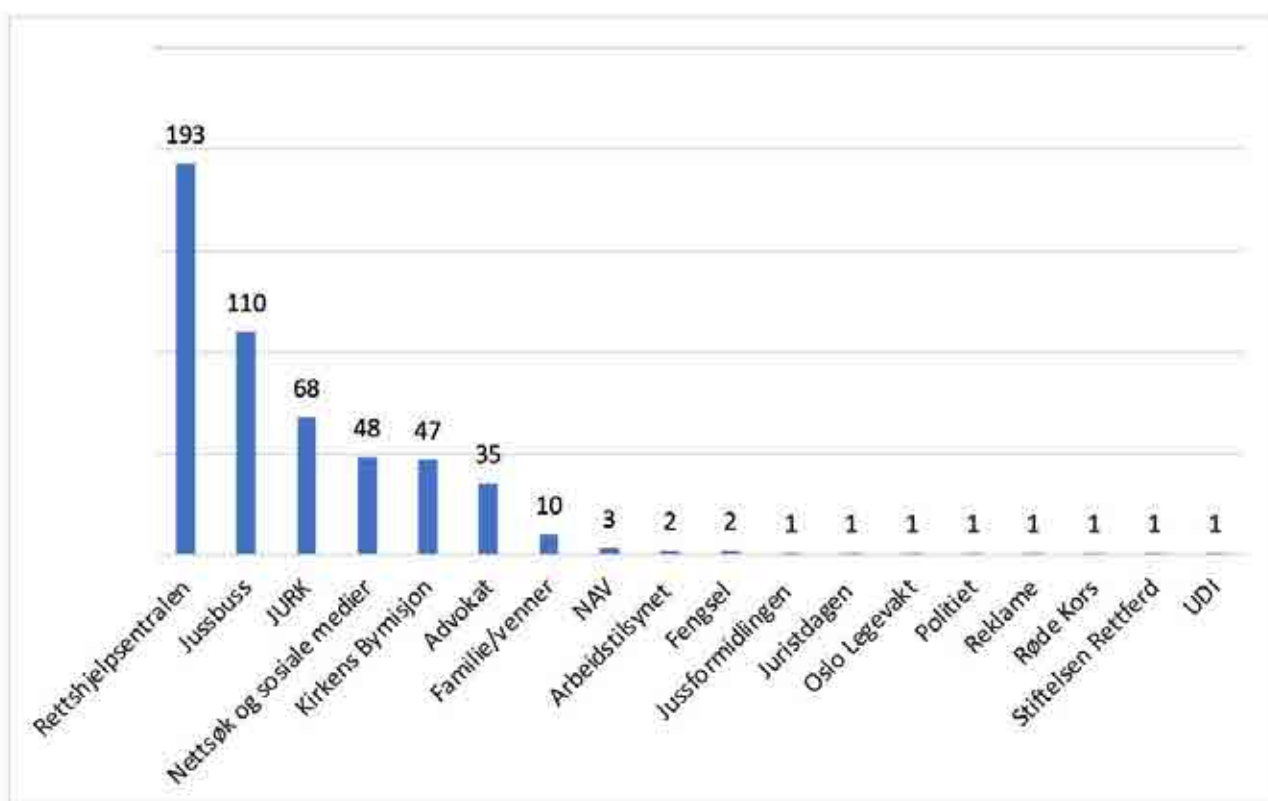
Nedenfor vises også statistikk over andre etater vi har henvist saker videre til. Dette gjelder organer som har veiledningsplikt og som da supplerer vår rettshjelpsmodell om hjelp til selvhjelp. Eksempler på dette er Navsaker der klienten har en saksbehandler, saker om separasjon og skilsmisse som er under behandling hos Statsforvalteren, generelle spørsmål om dødsfall og arv som tingretten, m.m.

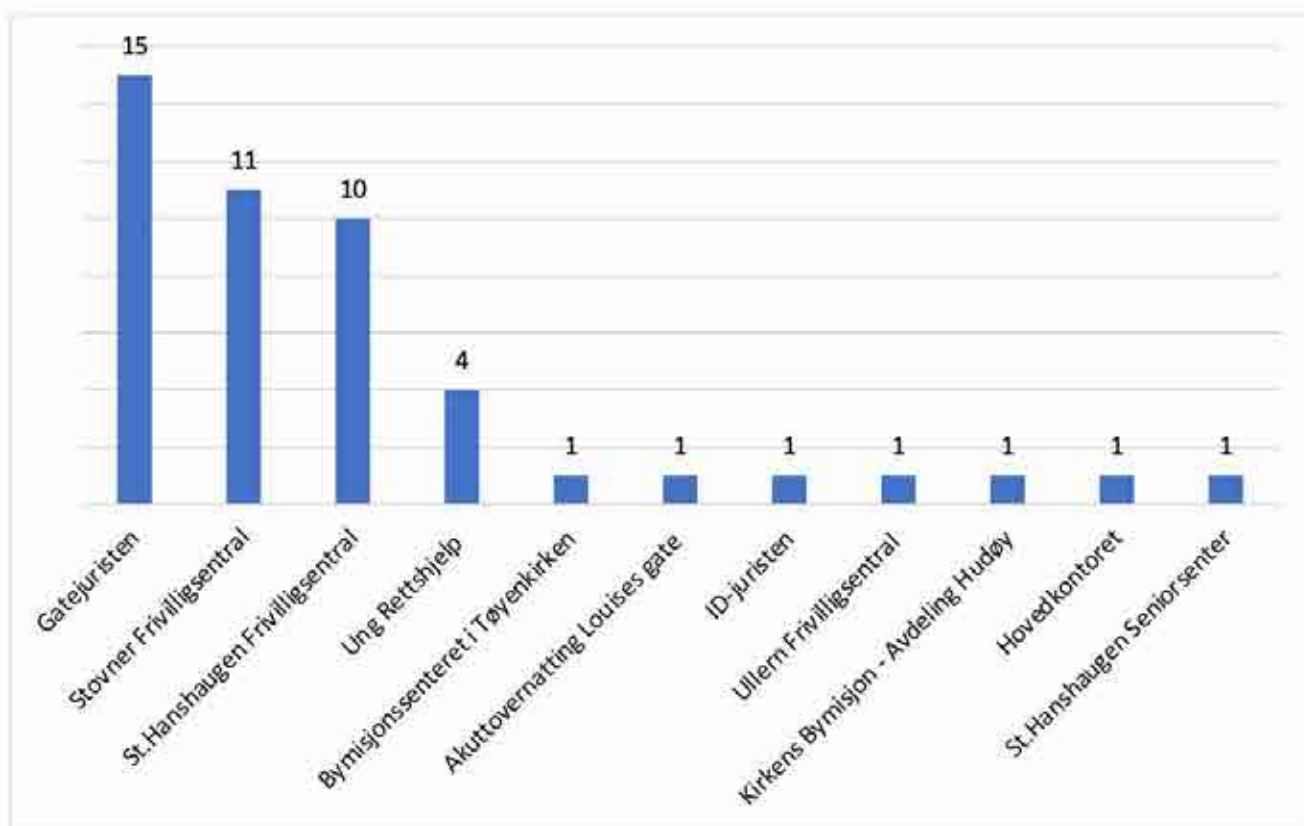
4.2.3 Henvisninger til Rettshjelpsentralen

De fleste av sakene som kommer inn til Rettshjelpsentralen er henvist fra Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og Jussbuss. Dette da de er studentdrevne og ikke kan behandle alle typer saker. Vi mottar også en rekke saker fra andre enheter innad i Kirkens Bymisjon, som Gatejuristen, Ung rettshjelp, Bymisjonssenteret i Tøyenkirken, St.Hanshaugen Frivilligsentral, og Stovner Frivilligsentral. I tillegg kommer flere og flere saker fra advokatkontorer og ulike offentlige etater.

Statistikken under viser også at et økende antall av våre klienter tar kontakt med Rettshjelpsentralen på nytt med nye saker, hvilket indikerer tilfredshet med tjenestene vi yter.

Kirkens Bymisjon

5. Profilering og synlighet

Gjennom 2023 har vi fortsatt å arbeide med profilering og synlighet av Rettshjelpsentralen. Dette har vi gjort fordi vi har ønsket å nå ut til flere klienter og informere befolkningen nærmere om arbeidet vårt. Profileringen har gitt oss økt oppmerksomhet blant klienter, bidratt til at vi har fått inn flere søknader fra frivillige jurister og advokater og gjort at vi har fått flere henvendelser fra mulige samarbeidspartnere.

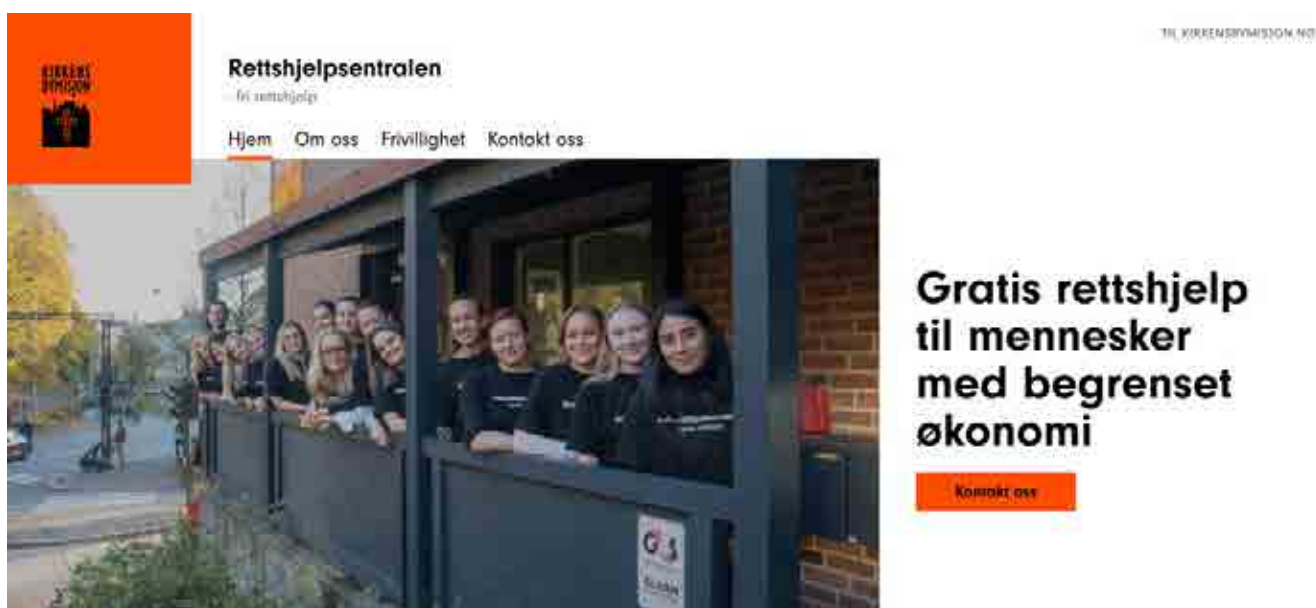
Vi har også erfart at flere av sakene vi har tatt inn i 2023 har kommet fra andre landsdeler enn fra Østlandet, og noe også fra utlandet. Vi antar dette har sin årsak i den økte promoteringen.

5.1 Hjemmeside og sosiale medier

I 2022 forbedret og oppdaterte vi **hjemmesiden** vår, med bedre informasjon om Rettshjelpsentralen og arbeidet vi driver. På siden er det også en egen veiledning til våre klienter for hvordan de kan sende oss dokumenter på Digipost og hvordan dokumenter kan krypteres.

Dette for å ivareta personvernregler ved oversendelser og for å bistå de klientene som trenger praktisk veiledning innen IKT.

Link til vår hjemmeside er: <https://kirkensbymisjon.no/rettshjelpsentralen/>

Bilde: Ansatte og noen av de frivillige fra Rettshjelpsentralen: Hallvard, Tiril, Grethe, Ine, Anna, June, Victoria, Kari, Andrea, Hege, Lena, Pernille, Veronica, Cathrine, Hedda og Susana

Vi har opprettholdt vår **Facebookside**, hvor vi jevnlig poster innlegg om aktivitetene på sentralen. Link til vår Facebookside er:

<https://www.facebook.com/rettshjelpsentralen/>

I 2021 opprettet vi en **Instagram konto** der vi legger ut innlegg hver uke for at folk skal få mer kunnskap om oss, kunne se nærmere hvem vi er og hvordan vi arbeider. Kontoen har fått flere følgere gjennom året, og per januar 2024, har vi 672 følgere.

Link til vår Instagram er: <https://www.instagram.com/rettshjelpsentralen/>

Bilder fra Instagram:

rettshjelpsentralen • Følg

rettshjelpsentralen Herlig å kunne spørre med hverandre om saker etter saksinnsending og benytte all vår kompetanse! I går hjalp vi klienter med spørsmål om arv, familierett, dyrevelferdsrett, gjeld og pengekravsrett, sosialrett og trygderett.
#kirkensbymisjon #frirettshjelp

Redigert · 37 u · Se oversettelse

Bilde: Susana og frivillige Else, Mari, Henning, Lena og Hallvard

rettshjelpsentralen • Følg
Bydel St. Hanshaugen

rettshjelpsentralen Middag med Rettshjelpsentralen før mottaket åpnet i dag. 10 frivillige jurister og studenter er på plass!

Vi har åpent onsdager fra 17-19, både våre fysiske lokaler og telefonlinjen!

Redigert · 24 u · Se oversettelse

Bilde: Susana og Hege og frivillige Ingeborg, Anthisha, Anastasia, Helene, Ingrid og Pia

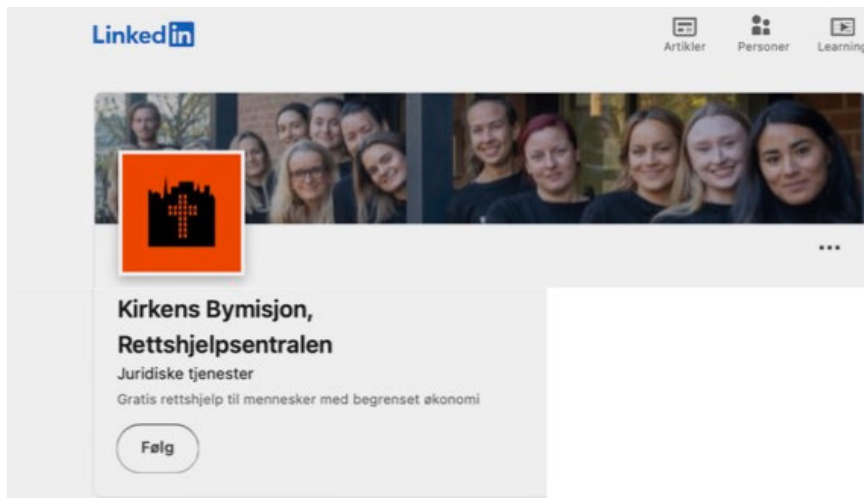
rettshjelpsentralen • Følg

rettshjelpsentralen Vi er klare for saksinnsending! Ring eller kom innom på onsdager mellom kl. 17 og 19!
#kirkensbymisjon #frirettshjelp

Redigert · 22 u · Se oversettelse

Bilde: Hege og frivillige Henning, Cathrine, Pernille, Signe, Hedda og Ingrid

I januar 2023 opprettet vi en **LinkedIn-side**.

5.2 Arrangementer, seminarer, media og markeringer

Rettshjelpsentralen arbeider i tråd med visjonen til Kirkens Bymisjon om at alle skal erfare respekt, rettferdighet og omsorg. I dette arbeidet bestreber vi oss på at alle som tar kontakt med oss skal føle seg sett og ivaretatt og motta rettshjelp av god kvalitet. For å oppnå dette har vi dialogmøter, kurs, samarbeidsforum og rutiner for kvalitetssikring av våre frivillige jurister, med Kirkens Bymisjon sentralt og med våre samarbeidspartnere. Vi deltar også på arrangementer, seminarer og markeringer.

Debatter: I 2023 var vi på “Rettspolitisk kjepphest” i regi av Rettspolitisk forening og på debatter på Jusshuset og på Arendalsuka. I august deltok Hege Levin i en debatt på Kulturhuset om familiefattigdom.

Bilde: Hege Levin fra Rettshjelpsentralen holder innlegg på Kulturhuset om fattigdom.

Kurs: Vi har vært på førstehjelpskurs og arrangert kurs for våre frivillige i GDPR og konflikthåndtering og sikkerhet.

Bilde fra førstehjelpskurs med Kristian Randen fra Skattkammeret til Kirkens Bymisjon.

Bilde fra kurs på Teams i GDPR, holdt av av GDPR- ansvarlig og frivillig jurist Stine Kristiansen.

Bilde fra kurs i Konflikthåndtering og sikkerhet, i regi av Sporet fra Kirkens Bymisjon.

Juristdagen: I september deltok Rettshjelpsentralen på Juristdagen i regi av Juristforbundet. Juristdagen ble avholdt over hele Norge, og engasjerte jurister og advokater svarte på juridiske spørsmål fra lokalbefolkningen. Juristdagen arrangeres av Juristforbundet, og frivillige jurister og advokater som ønsker å bidra med gratis juridisk rådgivning kan delta.

Rettshjelpsentralen var representert med en ansatt, en frivillig jurist og to frivillige jusstudenter. Vi stod på stand i Asker, og svarte på spørsmål i form av hvordan man kan gå frem i saken sin og hvilke steder man kan få hjelp. De fleste spørsmålene vi fikk, omhandlet arv, ekteskap, husleie og utlendingsrett. Sammenliknet med i fjor var Juristdagen blitt mer kjent som gjorde at de som møtte opp både hadde dokumenter og spørsmål klare. Vi syntes det var spennende og hyggelig å drive oppsøkende arbeid sammen med andre jurister.

Bilde: Susana og frivillige Pia, Mille og Marcus fra Rettshjelpsentralen, sammen med advokater fra ulike firmaer.

6. Samarbeid med advokatfirmaer

Advokatfirmaet AGP Advokater

Rettshjelpsentralen har fortsatt sitt samarbeid med Advokatfirmaet AGP Advokater i 2023 om fri rettshjelp til våre klienter.

Advokatfirmaet gir oss 200 timer veiledning til klienter pro bono.

Bilde: Susana Løveid og Hege Levin på et arrangement hos AGP Advokater.

Advokatfirmaet Helmr

Vi har videre fortsatt vårt samarbeid med advokatfirmaet Helmr (tidligere Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund). Etersom arbeidsrett er et av de rettsområdene vi har mest av, er samarbeidet med Advokatfirmaet Helmr, og bistand fra advokat Nils Helmer Storeng, svært verdsatt av våre klienter, frivillige og ansatte. Vi henviser saker til Advokatfirmaet Helmr som bistår så langt de kan, og tar hensyn til våre klienters økonomi. Advokat Nils Helmer Storeng fungerer også som rådgiver for Rettshjelpsentralen og holder kurs for oss.

Bilde: Sheraz Malik fra Bymisjonssenteret til Kirkens Bymisjon og Susana Løveid fra Rettshjelpsentralen på besøk hos Advokatfirmaet Helmr.

Bilde: Advokat Nils Helmer Storeng.

Advokatavtalene er et kjærkomment tilskudd i mer komplekse saker der vi ikke har kapasitet til å følge opp klientene i så stor grad som vi kunne ønske. Vi setter stor pris på at enkelte advokatfirmaer har et sterkt samfunnsengasjement og ønsker å benytte dette engasjementet til å yte rimelig juridisk bistand!

7. Rettspolitikk

I løpet av 2023 har Rettshjelpsentralen tatt mer del i rettspolitisk arbeid.

7.1 Innspill til politikere eller andre

Politikerbesøk: Vi har hatt besøk av representanter fra justiskomiteen fra SV, SP og Høyre. Videre besøkte flere av representantene fra byrådet oss.

Bilde: Besøk av medlem fra Justiskomiteen; Andreas Sjalg Unneland (SV).

Bilde: Besøk av representanter fra Byrådet i Oslo.

Bilde: Besøk av representanter fra Justiskomiteen og bydel St.Hanshaugen fra HØYRE.
Fra venstre: Daniel Lyngseth Fenstad, Vegard Rødseth Tokheim og Ingunn Foss.

7.2 Rettshjelpsalliansen

Rettshjelpsentralen er med i "Rettshjelpsalliansen" - en allianse som består av 15 ulike organisasjoner som arbeider mot et felles mål om å styrke rettshjelpsordningen. Alliansen består av: Advokatforeningen, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon(FFO), Gatejuristen, Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Jussbuss, Jussformidlingen, Jusshjelpa i Nord-Norge, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Kontoret for fri rettshjelp, Norske kvinners sanitetsforening, Personskadeforbundet LTN, Rettshjelpsentralen, Rettspolitisk forening, Stiftelsen Retttferd og Wayback.

Sammen deler vi erfaringer om å drive med fri rettshjelp, henviser saker til hverandre, og samarbeider rettspolitisk. I 2023 har vi hatt fokus på å komme med innspill til ny lov om fri rettshjelp samt komme med forslag om kvalitetssikring i rettshjelpsarbeid. For sistnevnte utarbeides det et felles dokument som viser hvordan rettshjelpstiltakene gjennom flere ledd sørger for kvalitetssikring. Dette gjelder med tanke på gode rutiner ved ansettelse, opplæring, utførelse av saksbehandlingen og tilbakemelding til klienten. I arbeidet har vi særlig vært opptatt av hvor viktig den første samtalen med klienten er, som innhenting av faktum, finne de rettslige problemstillingene på en effektiv måte, samt ivareta klienten best mulig, både faglig og medmenneskelig. Ifm Ny lov om fri rettshjelp har vi hatt diverse møter i justis vedrørende arbeid i forbindelse med lov om fri rettshjelp og til slutt feiring i Stortinget 08.12.2023.

Bilde: Rettshjelpsentralen sammen med resten av Rettshjelpsalliansen på innspillsmøte i Justisdepartementet ifm. ny lov om fri rettshjelp

Bilde: Rettshjelpsentralen sammen med Rettshjelpsalliansen i Stortinget, for feiring av loven om fri rettshjelp med Justiskomiteen. Bilde: Tre representanter for frie rettshjelptiltak, Maria Karine Aasen-Svensrud (AP), Else Marie Rødby (SP), Merete Smith (Advokatforeningen)

7.3 Innlegg på bloggen til Rettspolitisk forening

I 2021 inngikk Rettshjelpsentralen en skriveavtale med Rettspolitisk forening, om å skrive faste innlegg på bloggen deres; «Kristiskjussbloggen». Artikkene vil ha en kobling til foreningens formål, jf. foreningens vedtekter § 1 som lyder:

«Foreningens formål er:

- a) å forsvare og utvikle sentrale rettsstatlige og velferdsrettslige verdier, og å arbeide for menneskerettighetene
- b) å fremme en kritisk diskusjon av etablerte holdninger og institusjoner på rettslivets områder,
- c) å bevisstgjøre jurister om den samfunnsmessige sammenheng jussen inngår i og deres personlige ansvar,
- d) å utvikle alternativer til eksisterende regler, med vekt blant annet på å bedre sosialt svakerestilte gruppers rettslige situasjon.

Foreningen er partipolitisk uavhengig»

I august skrev jurist Susana Løveid et innlegg med tittelen: «Mennesker med begrenset økonomi - arveoppgjør og valg av skifteform».

Innlegget kan i sin helhet leses her:

<https://kritiskjussbloggen.no/2023/08/07/mennesker-med-begrenset-okonomi-arveoppgjor-og-valg-av-skifteform/>

Vi skal fortsette å skrive innlegg på bloggen i 2024.

AUGUST 7, 2023

Mennesker med begrenset økonomi
–arveoppgjør og valg av skifteform

Skrevet av Susana Løveid, jurist i Rettshjelpsentralen til Kirkens Bymisjon

7.4 Forvaringsprosjektet

I mars 2023 tok Rettshjelpsentralen initiativet til å lage en arbeidsgruppe for å styrke rettsikkerheten for forvaringsinnsatte i norske fengsler. Gruppen består av: Jussbuss ved Ronja Holtsdalen og Ida Helland Iversen, psykiater Randi Rosenqvist, forsvarer Maria Hessen fra Advokatfirmaet Elden og forsker Berit Johnsen fra Kriminalomsorgens utdanningssenter.

Forvaring er en tidsubestemt straff. Det innebærer at en forvaringsinnsatt er dømt til en straff som ikke har en sluttdato. Dette medfører en rekke rettigheter. Innholdet i forvaringen skal skille seg fra ordinære fengselsstraffer. Lovverket sier at forvaringen skal tilpasses den enkeltes særlige forutsetninger og behov. Tiltak skal utformes med sikte på å påvirke og endre den forvaringsdømtes adferd, slik at vedkommende kan løslates. Dette innebærer individuell kartlegging, observasjon og ulike tiltak som atferds- og arbeidstrening, programvirksomhet og undervisningstilbud i fengselet. Tiltakene skal sørge for at domfelte oppnår gradvis progresjon mot full frihet.

For å kunne løslates fra en forvaringsdom kreves det at man kan dokumentere at det har skjedd en endring. At man er rehabilitert. Dersom man ikke får behandlingen man har krav på, kan man ikke dokumentere slik endring. Uten et tilfredsstillende behandlingsopplegg, svekkes forutsetningene for en vellykket tilbakeføring til samfunnet, og de forvaringsdømte mister kontroll over eget liv og progresjon. De forvaringsdømte kan risikere å ikke bli løslatt fordi de ikke har blitt rehabilitert. De kan i realiteten bli sittende livet ut.

De ordinære fengselsavdelingene har som regel ikke muligheten til å prioritere de rehabiliterende tiltakene de forvaringsdømte har behov for, eller mulighet til å kartlegge og observere de domfelte slik forvaringsanstaltene skal gjøre. Det betyr at de forvaringsdømte som gjennomfører straff på ordinære fengselsavdelinger, ofte ikke får rettighetene sine i form av rehabilitering som kvalifiserer for prøveløslatelse.

Legitimiteten ved forvaringsordningen bygger på at når den innsatte ikke lenger er farlig, eller farligheten kan avbøtes på annen måte enn forvaring, skal vedkommende løslates. Dette følger av straffeloven § 40. I dette ligger en plikt for staten til å sørge for at en slik utvikling finner sted. Denne forpliktelsen kan forankres i EMK art 5.

Initiativet til arbeidsgruppen kom etter at flere forvaringsinnsatte hadde tatt kontakt med Rettshjelpsentralen for å få bistand med å bli overflyttet fra ordinære fengsler til fengsler med en forvaringsavdeling. De som hadde klaget på plasseringen, hadde fått til svar fra Kriminalomsorgen at det er plassmangel ved forvaringsenhetene, og at det dermed ikke er mulig å bli flyttet. Kriminalomsorgen opererer med et køsystem som går ut på at de med kortest tid til prøveløslatelse prioriteres. Når domstolene gir nye dommer på forvaring endres rekkefølgen. Dette medfører at forvaringsdømte med lange dommer som var langt fremme i køen kan bli nedprioritert.

Lange ventelister på forvaringsplasser i Norge hindrer forvaringsdømte fra å få den rehabiliteringen som var en forutsetning da ordningen ble vedtatt. Domstolene idømmer flere forvaringsdommer enn kriminalomsorgen har kapasitet til å følge opp. Da forvaringsordningen kom var den ment å omfatte færre enn i dag. Kriminalomsorgen er ikke rigget for så mange forvaringsinnsatte som nå.

Rettshjelpsentralen mener at det ikke nødvendigvis er flere forvaringsplasser som er den beste løsningen på problemet. Det er kanskje ikke et mål at alle forvaringsdømte skal sone i en forvaringsavdeling. Tvert imot vil det kanskje være positivt for en forvaringsinnsatt å sone i et ordinært fengsel - for eksempel som en positiv progresjon i form av mer normalisering. Kan hende er det negativt å samle forvaringsinnsatte - det kan ha uheldige konsekvenser som et tyngre regime, tyngre avdelinger og en mer homogen fangebefolkning. Kanskje vil det være positivt å blande de innsatte mer. Det essensielle er at den innsatte får behandling som gjør vedkommende i stand til å endre adferd som fører til løslatelse. Behandlingen må starte ved oppstarten av soningen. Dersom man rigger kriminalomsorgen slik at behandling kan gis uavhengig av hvor man soner, kan det kanskje avhjelpe problemet. Det vil da være behov for bedre bemanning, både med tanke på kapasitet og faglig kompetanse. Dette er avgjørende for at alle forvaringsdømte skal ha reelle utsikter for rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet.

Forvaring er den strengeste og mest omdiskuterte straffeformen vi har. Myndighetene har derfor et særlig ansvar for tilrettelegging av rehabiliteringen til forvaringsdømte, og for kvaliteten på innholdet i forvaringsdommen. Det er et rettssikkerhetsproblem når forvaringsdømte venter årevis i vanlige fengsler på overføring til forvaringsavdeling fordi det er for få forvaringsplasser. Disse årene kan medføre at forvaringsstraffen blir lengre enn nødvendig og ønskelig. Det at en rettsstat som Norge har en ordning som ikke fungerer er alvorlig. Våre menneskerettslige forpliktelser etter EMK art 5 brytes, og rettssikkerheten blir truet.

Arbeidet i arbeidsgruppa har resultert i en kronikk og et intervju i dagspressen for å belyse problemstillingen. Videre har vi sendt en forespørsel til Sivilombudet om saken, som nå utreder det rettslige. Klientene er samlet hos Jussbuss, som ivaretar deres rettigheter ifra søknader og klager vedrørende overflyttinger.

Arbeidet for de forvaringsinnsatte vil fortsette i 2024.

Media: Rettshjelpsentralen ble intervjuet av Bergensavisen og hadde en kronikk i Aftenposten i juli om mangelen på behandling for forvaringsinnsette.

TORS DAG 27. JULI 2023

Blomstrer med Messi

BA
BERGENSAVISEN

NÅ ER KUNDENE FORSVUNNET

Stor mengde på forvaringsplasser i norske fengsler
«Olav»-rykket bakover i køen

HAN VENTET I FLERE ÅR

SUKSESS UTENFOR BANEN

KJEMPE-VEPSEN KOMMER!

Rettsoppfølgers mestspennende

28 NYHET

Departementet: Ønsker å snu utviklingen

Utenriksdepartementet vil snu utviklingen i saker som har vært på rettshjelpsentralens venteliste. Dette er en positiv utvikling, som departementet sier, og som vil bli oppfølgt. Dette er en positiv utvikling, som departementet sier, og som vil bli oppfølgt.

Bergen fengsel svarer

Forsker: – Et problem for rettstaten

Et forskningsprosjekt som undersøker hvordan det blir å være innsett i et fengsel, og hvordan dette påvirker livet etter utslipp. Dette er et viktig spørsmål som bør bli undersøkt nærmere.

Debatt Kriminalomsorgen

Forvaringsdømte blir ikke rehabilitert

Hege Levin Avdelingsleder, Rettsvesenetsrådet, Kirkens Bymisjon

Randi Rosenqvist Rettspsykiater

Ronja Holtsdalen Studant, Jusstud.

Lytt til saken - 3 minutter

49 1K ⓘ

I dag finnes det forvaringsavdelinger i tre fengsler: Ba fengsel, Trondheim fengsel og flokkvot fengsel, skriver innleggsgjefene. Bildet er fra utsiden av Ba fengsel. Foto: Ole Bergstrøm, NTB

Det må opprettes flere plasser på forvaringsavdelingene.

Publisert 18.07.2022 21:03

Detta er et debattinnlegg. Innleggelle meninger i seksjon «Lar for arbeidende region». Hvis du ønsker å diskutere innlegget, kan du lese hvordan her.

Nyhetsbrev: Se, Les, Hør, Gjør.

Dagstribesaker fra Torsdag sendes deg de mest aktuelle kriminalsakene og debattene, hver fredag.

Meld meg på

Personer som har begått alvorlig kriminalitet, kan bli dømt til forvaring. Da skal den domfelte oppnå en viss endring i adferd før det blir aktuelt med løslatelse for å verne samfunnet. Det settes ikke en slutt dato for forvaringssoningen. Den varer til tilstrekkelig endring i adferd er oppnådd, og det er realistisk med en vellykket og trygg tilbakeføring til samfunnet.

Derfor var rehabilitering en forutsetning da ordningen med forvaring ble vedtatt.

Ordinære fengselsavdelinger

Forvaringsdømte har gjerne mer omfattende og kompliserte rehabiliteringsbehov enn andre innsatte. Lovverket sier at forvaringen skal tilpasses den enkeltes forutsetninger og behov. Dette innebærer kartlegging, observasjon, adferds- og arbeidstrening, programvirksomhet og undervisning.

I dag finnes det forvaringsavdelinger i tre fengsler: Ila fengsel, Trondheim fengsel og Bredtveit fengsel. Avdelingene har til sammen cirka 95 forvaringsplasser. Ved Ila forvaringsanstalt bygger inntaket på et prioriteringssystem. De dømte med kortest tid til mulig løslatelse, blir satt først i køen. Når domstolene gir nye forvaringsdommer, kan dømte rykke bakover i køen. Trondheim fengsel har et lignende system, men i tillegg blir domfelte fra Kriminalomsorgen region nord prioritert.

De føler at de mister kontroll over eget liv og progresjon

På grunn av denne ordningen må mange av de forvaringsdømte sone flere år i ordinære fengselsavdelinger. Jussbuss og Retts Hjelpssentralen til Kirkens Bymisjon har mottatt henvendelser fra flere innsatte som er fortvilet over dette. De føler at de mister kontroll over eget liv og progresjon. Situasjonen er ekstremt uheldig, da det gjør det enda vanskeligere å tilbakeføre forvaringsdømte til samfunnet.

Lengre enn nødvendig

Kriminalomsorgsdirektoratet opplyste i april at det var rundt 30 på venteliste for å gjennomføre forvaringsstraffen sin på en forvaringsavdeling. I tillegg til at ventetiden er en belastning for den innsatte, svekker den også mulighetene for en vellykket tilbakeføring til samfunnet. Den kan også medføre at straffen blir lengre enn nødvendig. Dette er et rettsikkerhetsproblem og muligens også et menneskerettighetsbrudd.

Man må også tro at raskere inntak til rehabilitering gir raskere mulighet til prøveløslatelse og derved besparelser for kriminalomsorgen. Likevel har det gjennom de siste ti års budsjettkutt vært en kontinuerlig reduksjon av de rehabiliterende tiltakene.

Forvaring er den strengeste og mest omdiskuterte straffeformen vi har. Myndighetene har derfor et særlig ansvar for rehabiliteringen og kvaliteten på innholdet i forvaringsdommen.

For at forvaringsdømte skal være sikret reell rehabilitering, må det bli opprettet flere plasser på forvaringsavdelingene. Samtidig må forvaringsdømte som likevel soner på ordinære fengselsavdelinger, få et tilfredsstillende behandlingstilbud både med tanke på kapasitet og kompetanse. Dette er avgjørende for at alle forvaringsdømte skal ha reelle utsikter for trygg tilbakeføring til samfunnet.

Det fortjener de innsatte, og det fortjener vi som samfunn.

TUSEN TAKK

Til alle frivillige;

Else, Nils, Mille, Anna S, Henning, Pia, Signe, Cathrine, Grethe, Ella, Kari, Hallvard, Pernille, Anthisha, Helene, Martine, Ingeborg, Ingrid, Sunniva, Tiril, Marcus, Thomas, Anastasia, Andrea, Paula, Lars, Victoria C, Hedda, Line, Simen, Einar, Maria, Lena, June, Ine, Alf, Stine, Mari, Maren, Tine, Veronica, Victoria S, Anna A, Amalie

Anne Aanensen som har lest korrektur for oss

og alle våre samarbeidspartnere

som har bidratt til å gjøre arbeidet vårt mulig i 2023

Bilde: Frivillige Amalie og Henning

Oslo 02.04.2024, Avdelingsleder Hege Levin